

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Narodna zbornica: Ljubljana, Seienburgova ulica 6 - tel. 3392, 3492
Telefon št. 2455
Podružnica Maribor: Grajski trg 7
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2
Telefon št. 190
Račun pri pošti ček zavodih: Ljubljana št. 11842, Praga čiplo 78180, Wien št. 105241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Narodna zbornica mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

JUTRO

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65

Rokopis se ne vračajo

Mednarodni barometer

Jubilejno zasedanje sveta Društva narodov je končano. Vsi glavni udeleženci, zunanji ministri velesil, so že odpotovali iz Zeneve. Pričakovane senzacije so izostale, kajti tudi »kitajska resolucija« je tako zelo v skladu z vsodosedanjim taktiko, da nima na sebi prav nič senzacionalnega. Vendar pa lahko rečemo, da je Društvo narodov tudi na svoji jubilejni seji, ki so jo mnogi proglasili za pogrebščino, vno izpričalo ne le svojo življenjsko voljo, marveč tudi svojo življenjsko silo. Pri ogromni večini njegovih članic je prevladovala miselnost, da prav v sedanjem mednarodnem položaju nikakor ne kaže rušiti osnov, na katerih je zgrajen pakt DN, pa naj bodo dosedanje izkušnje z njim kakršnekoli.

Razlogi za zmago tega treznega mišljenja so na dlani. Predvsem je bila zgrešena trditve, da bi bilo Društvo narodov samo po sebi »zatajilo« svoja vzvišena načela o mednarodnem sožitju in sodelovanju in si tako »samozgopal« Društvo narodov je pač samo veren odraz držav, ki ga sestavljajo. Značilno je tudi, da ni doslej še nobeden izmed nezadovoljnih pokazal boljše poti za ureditev mednarodnega življenja in doseg o neka minuma mednarodnega reda in mednarodne pravičnosti, brez katerih si poštenega mednarodnega sožitja ne moremo predstavljati.

Kar se tiče še posebej malih in srednjih držav, je gotovo, da so našle prav v Društvo narodov svojo edino pot v mednarodno skupnost s formalnim priznanjem popolne enakopravnosti, česar bi po nobeni drugi poti ne mogle doseči. In končno je Društvo narodov če že ne edino, a vsaj najvažnejše jamstvo statusa quo v Evropi in v svetu, kar je spet življenjskega pomena predvsem za male države, zlasti one, ki so nastale po svetovni vojni na osnovi načela o neodločitvi narodov. Slabitev teh osnov ženevskega pakta pomeni zato tudi slabitev mednarodnega položaja vsake posamezne njegove članice, zlasti vsake na novo nastale male države.

Ti poudarki so bili v bistvu iznešeni tudi na letošnjem jubilejnem zasedanju sveta DN. Njih načelnj pravilnosti ni nihče oporekal, dasi so nekatere države zaradi svojih trenutnih »posebnih« interesov zagovarjale tudi drugačna stališča. Zastopnika Anglije in Francije sta na otvoritveni seji brez slehernega oledšavanja prikazala vso neoporečno ženevske stvarnost, ki je navzlic vsem pomanjkljivostim vendarle še vedno tako velika, da lahko zasenči napake, ki so se v razvoju našine morale pokazati, saj predstavlja Društvo narodov doslej največji in tudi najrealnejši poskus regulacije mednarodnega življenja.

Tako Eden kakor Delbos sta v imenu svojih vlad podčrtala neomajno vero v ideale DN, češ da je »ključ omejitvi svojega dela najboljše orodje, ki more pospeševati načelo mednarodnega sodelovanja«. Zato sme to orodje postati le še bolj učinkovito, nikdar pa ne manj. Delbos je še posebej poudaril navadno neupoštevano resnico, da bi »vsaka odpora načelom pakta DN povzročila samo poslabšanje mednarodnega položaja«. Nič manj poudaril niso bili njegovi odgovori na znane očitke nekaterih držav: »One države, ki očitajo DN njeovo ideologijo, bi bile morale same ustvariti drugo ideologijo. Sistem dvostranskih paktov, ki ga zagovarjajo te države, se vedno bolj in bolj razvija v sistem kolektivnih dogovorov, dasi mu načelno nasprotujejo.«

Za stališče malih držav do Društva narodov so navdse značilne besede novega rumunskega zunanjega ministra Micessa, ki je v imenu Mae antante med drugim izjavil: »Pakt DN je po mojem mnenju zmaga treh velikih načel: načela mednarodnega sodelovanja, načela popolne enakopravnosti med državami in načela kolektivnega jamstva za teritorialno nedotakljivost in politično neodvisnost vseh držav, ki so članice DN.« Nobena mala država se neče in ne more odreči tem trosnovim načelom ženevske ustanove načelom, o katerih je angleški zunanji minister Eden rekel: »da si ne moremo predstavljati pravega miru in urejenega napredka brez sodelovanja vseh narodov pri sistemu, ki bi se ne opiral na ta načela.« Zato se nesoglasja ne morejo nanašati na sistem temveč zadevajo kvečjemu le vprašanja metod.

V ženevskih debatah so razumljivo mnogi razpravljali tudi o izstopih nekaterih držav iz Društva narodov. Kakor so obžalovali te izstopi, so vendar vsi govorniki poudarjali, da bi bilo napačno zaradi njih soditi, da je Društvo narodov sedaj manj vredno, kakor je bilo včeraj. Enako so zavračali očitke, da bi Društvo narodov zaradi nekatero posebno ideološko barvo, saj države, ki so izstopile, nihče ni v to stili, temveč so nasprotno njihov korak splo-

GÖRING ALI REICHENAU V Berlinu se širijo govornice o velikih spremembah — Ugibanja o Blombergovem nasledniku

Berlin, 3. februarja. b. Dasi se pričakuje, da bo vlada izdala posebno sporočilo o odstopu vojnega ministra, maršala Blomberga in o spremembah, ki bodo zaradi tega nastopile v vladi in na najvišjih mestih nemške armade položaj še vedno ni povsem razčiščen. Kakor se doznava, jemljejo zadevo z odstopom maršala Blomberga v uradnih krogih zelo resno. V vladnem posloju na Wilhelmstrasse so se snovi vršila posvetovanja brez prekinitve pozno v noč. Veliko pozornost je zbudil nenadni prihod generala Walterja Reichenaua, poveljnika 7. armadnega zbora, katerega ime se je te dni pogosto imenovalo v zvezi z ugibanji o Blombergovem nasledniku, iz Münchena v Berlin. Državni kancelar Hitler je neprestano v stiku z merodajnimi osebnostmi.

Tudi general Fritsch hoče odstopiti ?

Glede pomena in posledic krize, ki bi utegnila nastopiti zaradi Blombergovega odstopa, so mnogi se vedno precej deljena. Med tem ko na eni strani še vedno trde, da se zadeva tiče tudi odnosov med vojsko in stranko, so na drugi strani mnenja, da je edini vzrok pričakovane Blombergove ostavke njegova poroka, ki je zaradi nespoštovanja tradicionalnih običajev nemške vojske zbudila veliko nezadovoljstvo in nevoljo v višjih oficirskih krogih. Ti krogi izključujejo zato, da bi zaradi

Blombergovega odstopa mogla nastati globlja kriza v nemški vladi. Navzlic temu pa so se pojavile danes nove senzacionalne govornice, po katerih ni izključeno, da bo podal ostavko na svoje mesto tudi general Fritsch, sedanjí vrhovni poveljnik nemške armade, ki je baje zahteval, da mora dati stranka primerna zagotovila, da se ne bo vmešavala v čisto vojaške zadeve, kjer so nekatere nacistične doktrine nezaželjene.

Ozadje kampanje proti Blombergu

V onih krogih, ki smatrajo sedanjí položaj v zvezi z Blombergom za zelo resen, zagotavljajo, da so protesti proti poroki maršala Blomberga, kateremu očitajo, da je poročil dekle iz nepremozne družine, samo zunanji povod za kampanjo proti njemu, ki pa ima globlje ozadje. Govori se med drugim o nasprotjih med uradnim stališčem in stališčem vojske do protestantske cerkve in je baje po sredi tudi znana Niemöllerjeva zadeva. Prav tako namigujejo nekateri na nasprotja med nemškimi industriji in nemško vlado, zlasti pa generalom Göringom kot vodjo gospodarske štirletke. O vseh teh govoricah pa bi se moglo čenati res samo to, da so zelo značilni simptomi hudih notranjih nasprotij, ne da bi se moglo že sedaj z gotovostjo povedati, v čem je bistvo problema, kati o ozadju vseh govoric, ki se tu

širijo v zvezi z Blombergovo zadevo, si niti dva človeka nista edina.

Koordinacija vseh nemških vojnih sil

Dopisnik londonskih »Times« je danes zvedel na nekem pristojnem mestu, da prihaja kot Blombergov namestnik v prvi vrsti v postev general Göring. V oficirskih krogih bi bili baje bolj zadovoljni, ako bi bil novi vojni minister vzet neposredno iz vojaških vrst. Sugerira se z več strani ime generala Walterja Reichenaua, ki mu pripisujejo poučeni tudi velike politične sposobnosti. Po drugi strani bi bilo imenovanje generala Göringa za vojnega ministra najboljše jamstvo za koordinacijo vseh nemških vojnih sil, ki naj bi se v kratkem izvedla po francoskem zgledu. Kakor znano, je francoski vojni minister Daladier združil v svojih rokah vse resore narodne obrambe in imenoval generala Gamelina za šefa generalnega štaba vse francoske narodne obrambe v mirnem času. To bi po mnenju nekaterih v Nemčiji lahko izvedel samo general Göring, ki bi si kot pomočnika izbral zagledanega generala, kateremu bi poveril vodstvo vse nemške narodne obrambe.

Danes so se tu raznesle govornice, da je londonski list »Daily Telegraph« telefonsko vprašal maršala Blomberga, ki se zdaj mudi na otoku Capri v Italiji kaj je res

na govoricah o njegovem odstopu. Maršal je na kratko odgovoril: Prav nič vam ne morem povedati.

Blombergov drugi zakon

O Blombergovi poroki, zaradi katere je baje nastopilo tolikšno nezadovoljstvo v nemških vojaških krogih, se doznava naslednje podrobnosti: Maršal Blomberg je v 60. letu, ima 5 odraslih otrok in je že stari oče. Njegova druga žena je iz družine Gruhn, ima 28 let, njena mati je maseška v nekem berlinskem predmestju. Spoznala sta se v nekem zdravilišču, kjer se je gospodična Gruhn kot zavarovalna uradnica mudila na oddihu. Sporočilo o poroki je izšlo v zelo kratki obliki z ugotovitvijo, da sta bila prič poroke kancelar Hitler in general Göring, dočim je znano, da so vsi nemški listi na široko pisali o poroki generala Göringa. O Blombergu govore sedaj nekateri poučeni vojaški krogi, da je bil od vsega početka velik nasprotnik strogega poročnega kodeksa nemškega oficirskega zbora in je vedno zagovarjal svobodne poroke po srčnem nagnenju.

Blomberg že izročil svojo ostavko

Berlin, 3. febr. AA. Odstop vojnega ministra maršala Blomberga smatrajo tu kot gotovo dejstvo. Vse kaže, da je maršal sporočil svojo ostavko kancelarju Hitlerju še pred odhodom v Italijo, kjer je na poročnem potovanju. Uradni krogi vesti o maršalovem odstopu ne preključujejo na drugi strani pa izjavljajo, da bo Blomberg v kratkem dočel predpisano štolič službenih let. Maršal Blomberg, ki bo 2. septembra star 60 let, bo dobil po vsaj priliki do tega dne dopust.

Chautemps zopet v krizi?

Podjetniki in delavci proti novemu delovnemu kodeksu

Pariz, 3. febr. o. V političnih krogih zatrjujejo, da je Chautempsova vlada zopet v krizi. Povod za to je dal predlog novega delovnega kodeksa s katerim je skušala vlada da rešit vsa preča socialna vprašanja in urediti na novo razmerje med delom in kapitalom. S predlogom vlade niso zadovoljni niti delodajalci niti delojemci. Delodajalci smatrajo da vlada preveč upošteva socialistične zahteve, dočim so delavske organizacije mnenja da krši program ljudske fronte in kaže preveliko popustljivost napram delodajalcem. Generalni tajnik glavne delavske zveze Jouhaux je sestavil protipredloge, v katerih zahteva stankovno svobodo in celo vrsto drugih privilegijev za razredno borbo delavstva. Vse kaže, da se bo razvila med obema taboroma zelo ostra borba. Zde debata v parlamentarnem odboru kaže, da v kompromisna rešitev malo verjetna vlada pa teh zakonov ne more enostavno dekretirati. Če popusti na eni, se zameri na drugi strani. Na drugi strani mo-

ra Chautemps računati s tem, da tvori njegovo večino v poslanski zbornici ljudska fronta. Položaj je sedaj takšen, da računajo politični krogi popolnoma resno z novo vladno krizo. V tem primeru napovedujejo da bo novo vlado sestavil najbrže radikal Renauld.

Seja vlade

Pariz, 3. febr. AA. Dopoldne je bila v Elyzejski palači pod predsedstvom predsednika republike Labruna seja ministrskega sveta po kateri je predsednik vlade Chautemps poročal o razpravi v poslanskem odboru za delo o načrtu delovnega statuta. Zunanji minister Delbos je poročal o letošnjim zasedanju sveta Društva narodov in o mednarodnem položaju. Ministrski svet je seznanil in potrdil Delbosovo izjavljanje. Finančni minister je obvestil ministrski svet o razpravi, ki bo v kratkem v parlamentu. Vlada je soglasno sklenila odkloniti vsak predlog ki bi prosto izdatkov povečal ali pa proračun dohodkov znižal.

S kitajskih bojišč

Nova japonska ofenziva v Šantungu

Sanghaj, 3. febr. AA. Kitajci so se pričeli polagoma umakati iz Lungajia. Prtisk japonske vojske ki je včeraj prišla z novo ofenzivo, bo-taja čim dalje močnejši. V odseku severno pri Pakovu in Sučavu so japonske čete zavzele Nankvang in važno strateško točko Ling a kvan o bližnji Pejunia ki ga skušajo obkrožiti. Japonci so zavzeli tudi mesto Fenzjan v bližini Linhaijavana. Japonška vojska, ki je prišla proti iz Čingtava proti uku je brez ovir zavzela mesto Čifu. Pred prihodom pomorskih vojaških oddelkov v mesto so letala metala na ulice letake e pozivom prebivalstva, naj se ne upira.

Admiral Noda o pomorskem oboroževanju

Tokio, 3. febr. AA. Admiral Noda je novinarjem izjavil, da o nekatere čle sedanjí položaj na Daljnem vzhodu poskušajo izraziti za to, da bi lahko povečale svoje oboroževanje na morju. Vprašanje Kitajske je za Japonce življenjskega pomena za druge sile pa e važno le, v kolikor so na Kitajskem prizadeti njihovi interesi. Ameriki in Veliki Britanije ne ogroža nihče. Obe državi sta zredno močni na morju, pa kljub temu gradita nove vojne ladje, ker smatata, da morata ohraniti voljo policije na morju. Nj na novojši pomorski gradbeni program lahko pripravijo tudi druge države do tega, da prično z njima tekmovali. Tudi Japonška bo prisiljena ukreniti karkoli, da ojači svojo vojno mornarico, če bi velika tuja brotvoja ogrozila japonsko varnost.

Najstrožja kontrola nad kitajskimi carinami

Sanghaj, 3. febr. AA. V Sanghaju se vse bolj pogajanja, ki naj dovelejo do šesno obžalovali. Govorniki so navajali kot dokaz, da Društvo narodov ne pozna ideoloških razlik, zlasti dejstvo, da doslej ni bila nobena država, ki se je priglasila za sprejem vprašana po svojem notranjem režimu. Stoto zasedanje DN je s svojimi potekom vnovič pokazalo, da je in ostane Društvo narodov navzlic vsem očitanim in očitnim pomanjkljivostim vendarle glavni mednarodni barometer, glavno merilo za urejanje mednarodnega sodelovanja, pa naj bodo nasprotni težnje kakršnekoli.

strožje japonske kontrole nad kitajskimi carinami. Japonsko vrhovno poveljstvo je pripravilo načrt, po katerem naj bi se vsi carinski dohodki in tudi vsi ostali državni dohodki na zavzetem področju stekali v biagovine nove kitajske vlade, ki se je ustanovila v Pekingju pod japonsko zaščito.

Ta izjava je izzvala v tujih krogih v sanghaju veliko vzburjenost. Splošno nagnajo, da so ti japonski načrti v pravem nasprotju s ponovnimi zatrđili, da bodo Japonci spoštovali in ščitili interese tujecev na Kitaj, kem znano je, da se s carinskimi dohodki amortizirajo kitajska posojila v tujini.

Atentat na japonskega generala

Sanghaj, 3. febr. o. Po kitajskih vesteh, ki pa z japonske strani še niso potrjene, so kitajski četniki izvršili atentat na glavnega poveljnika japonskih čet v Hangševu General je bil pri tem ubit. Atentatorji so pobegnili. Japonci so prepričani, da so stentat izvršili preoblečeni kitajski vojniki.

Japonci pripravljajo letalske napade

London, 3. febr. o. Po poročilih iz severne Kitajske so tamošnji vojaški poveljniki pozvali vse inozemce, naj z zastavami vidno označijo svoje hiše in vidno omeje svoja posestva, da ne bo prišlo do nesporazumov pri bodočih vojaških akcijah. V splošnem priporočajo japonski oblastniki vsem inozemcem, naj čim prej zapuste severno Kitajsko, kjer je v kratkem pričakovati važnih vojaških dogodkov. Iz tega sklepa, da pripravljajo Japonci velikopotezno letalsko akcijo, želeč na ta način streti odpor kitajskega prebivalstva in razbiti močne kitajske postojanke.

Nemško priznanje Mandžukua

Tokio, 3. febr. AA. »Asaki Sinbum« poroča, da je japonski zunanji minister Hirota včeraj popoldne v poslanski zbornici na interpelacijo o priznanju Mandžukua po Nemčiji izjavil: Nemčija namerava priznati državo Mandžukuo, toda za sedaj jo še ovirajo posebni razlogi. Če bo Japonci uspelo naglo urediti vprašanje režima Čangajška, bo Nemčija takoj priznala Mandžukuo.

Konferenca podpisnikov nyonske pogodbe

Anglija za razširjenje kontrole na španske teritorialne vode

London, 3. febr. o. Na konferenci podpisnikov nyonske pogodbe je bilo skenjeno, da se opusti vsak protest pri Francovi vladi zaradi torpediranja angleškega parnika »Endymiona«. V nasprotju z nyonskimi dogovori pa je bil sprejet sklep, da morejo patrolne ladje brez opozorila streljati na vsako podmornico, ki bi se pojavila na rednih progah trgovske plovice na Sredozemskem morju. V zvezi z ukrepi, ki jih namerava izvajati, je angleška vlada poslala francoski in italijanski vladi naslednje predloge:

1. Okrepitve kontrole v angleškem kontrolnem pasu. 2. Vse sredozemske države naj drže svoje podmornice v svojih teritorialnih vodah da se ojašja kontrola nad piratskimi podmornicami v španskih vodah. 3. Kontrolni pas naj se razširi tudi na španske teritorialne vode.

Francoska vlada je na te predloge že pristala, italijanska vlada pa si je izgovorila kratek rok za premislek. Te sklepe so snovi sporodili vsem diplomatskim zastopnikom držav, ki so podpisale nyonski sporazum, namreč Turčiji, Egiptu, Grčiji, Jugoslaviji in Rusiji. Posebno pozornost je zbudil sklep, da se vključijo v kontrolni pas tudi španke teritorialne vode in s tem španja popolnoma cernira.

Eden o potopitvi parnika »Endymiona«

London, 3. februarja. b. Zunanji minister Eden je v spodnji zbornici podal naslednjo izjavo o potopitvi angleške trgovske ladje »Endymion«. Na angleško vlado je napravil napad na ladjo »Endymion«, ki je plula pod angleško zastavo ter na posev dovoljen način na odprtem morju, zelo mučen vtis. Trenutno še ne morem povedati, kaj namerava vlada ukreniti proti podobnim napadom v bodoče. Vsekakor bodo storjeni predvsem primerni koraki, da prejemo natančno poročilo o potopitvi naše ladje, kakor bo, vlada takoj proučila ukrepe, ki jih hoče podvzeti zaradi tega povsem neupravičenega napada. Edenovo izjavo je zbornica sprejela s plaskanjem na znanje.

Grandijevo zagotovilo Edenu

London, 3. februarja. g. Iz oficioznih krogov doznava, da je italijanski poslanek Grandi zagotovil zunanjemu ministru Edenu, da je Italija odločena strogo izpolniti prevzete obveznosti nyonskega dogovora. V Londonu prevladuje mnenje, da skuša general Franco z izvajanjem zadnjih incidentov povzročiti nove mednarodne zapletitjaje, da bi izposloval pri Nemčiji in Italiji nadaljnjo podporo za svojo vojsko, ki reorganizirani vladni armadi sama ne bo kos. V Londonu obstoji dalje mnenje, da niso niti v Berlinu niti v Rimu več pripravljene še dalje vojaško podpirati Franca. S tem tudi tolmajo Edenuovo opreznost, čeprav zahteva javnost v Angliji energično postopanje proti gasarstvu na Sredozemskem morju. Angleška vlada hoče ločiti vprašanje piratstva od španskega problema, da olajša rešitev.

Glasovi angleškega tiska

London, 3. febr. AA. Izjava, ki jo je zunanji minister Eden podal snovi v spodnji zbornici o potopitvi angleškega parnika »Endymiona«, kakor tuji glede na to, s katero naj se pridobita obe vladi v Španiji za opustitev letalskih napadov na nezakleptena mesta, je angleška javnost sprejela zelo povoljno.

»Times« piše, da vlada o incidentu, ki se je pripetil parniku »Endymion«, sicer nima aenčnih in podrobnih podatkov, vendar pa je bilo pametno, ker je že sedaj sklenila ojačiti pomorsko kontrolo in opozoriti podpisnike nyonskega sporazuma na potrebo, da tudi oni ojačijo svojo kontrolno službo.

»Daily Mail« meni, da so pirati tokrat ravnali po lastni pameti, prav zaradi tega pa bi bilo treba opozoriti vsako piratsko podmornico brez vsakega opozorila. Lis razprava v svoji članku tudi o skuenim prizadevanju Francije in Velike Britanije, da bi se prenehali letalski napadi na nezakleptene kraje v Španiji. Svet si bo o dahnil, če bo nevtralnimi silam uspelo doseči s prizadetimi vladami sporazum, po katerem se bo prenehalo ubijanje žensk in otrok.

»News Chronicle« ugotavlja o Elenovi izjavi, da je bila popoln sprejeta s prvoročastjo Nekaeri krozi so britanski vladni zamerili, ker ni že prej ničesar storila proti bombardiranju nezakleptenih krajev v Španiji.

Nov incident

London, 3. febr. o. Na Sredozemskem morju se je pripetil nov incident. Kakor poročajo angleški listi, so Francove ladje ustavile dva angleška parnika, ki sta bila s tovorom premoga namenjena v neko republikansko špansko luko, ter ju prisilile, da sta odplula v neko nacionalistično luko na Malorci. Kljub protestu angleškega poslanika so parnika pridržali in njun tovor zaplenili.

Kraljica Marija na angleškem dvoru

London, 3. febr. p. Nj. Vel. jugoslovenska kraljica Marija je danes dopoldne posetila Nj. Vel. kraljičino-mater Marv v njeni rezidenци. Onolndne je bila v buchkineamski palači na obehu pri angleški kraljeviski dvočeti Nj. Vel. kralju Juriju VI. in kraljici Elizabeti.

Bodoča albanska kraljica čsl. državljanka

Praga, 3. februarja. b. »Pravet Presse« doznava iz Pještanov, da je tamkaj pravni zastopnik družine Apponyi in bodoča albanska kraljica Geraldine Apponyjeve, dr. Hunyor, izjavil novinarjem, da je Geraldina Apponyi češkoslovaška državljanka. Priporočil je tudi, da bosta albanski kralj in njegova soproga še letos poleti prišla na daljši oddih v vas Ononice, kjer se je Geraldina Apponyi doslej najrajši mudila.

Dr. Hođa na oddihu v Avstriji

Dunaj, 3. febr. AA. Predsednik češkoslovske vlade dr. Hođa je prispel na Semmering, kjer bo ostal več dni.

Atentat na ruskega književnika v Sofiji

Sofija, 3. febr. AA. V stanovanju književnika Ivana Kolenoviča, ki je pred leti pobegnil iz Rusije, je davi izročil nekdo zavoj. Ko so ga odprli, je v njem eksplozivni petičenski stroj. Nekí ruski emigrant, ki se je tedaj po naključju mudil pri Kolenoviču, je obželel mrtev. Književnikova žena je čez pol ure podlegla poskodbam. Kolenovičev sin je bil lažje ranjen, književnik sam pa je ostal nepokodovan. Domnevajo, da so izvršili atentat agenti GPU, ker je Kolenovič v svojih knjigah kritikal razmerje v Sovjetski uniji.

Ruski polarni junaki v veliki nevarnosti

Papaninova ledena plošča se je preklala in jo zanaša tok v toplejše kraje

Moskva, 3. febr. AA. Ledena plošča, na kateri se nahajajo ruski polarni raziskovalci Papanin in njegova tovariša, se je že od 21. maja dalje s pomočjo morskih tokov polagoma premikala v smeri od Severnega tečaja proti Grönlandiji. Do zadnjih dni se je približala norveškemu otoku Jangmajenu na razdaljo 360 km. Od konca januarja so nastali okrog nje hudi viharji, ki so trajali 6 dni. Dne 1. februarja se je plošča preklala pod pritiskom močnih valov v dva dela. Člani ekspedicijske skupine so se rešili na večjo ploščo. S seboj so imeli tudi nekaj življenjskih potrebščin in kuriva Papanin je poročal, da so tudi preživeli ledeno trenučko. Že od koncu preteklega leta je led prišel pokati in se taji. Nekaj časa so bili celo prisiljeni v taborišču na plošči, ki se je udarila pod gladino ledenomrzle vode. Drugi opasni trenutki je na-topil, ko je plošča priplula do zornega konca Grönlandije. Takrat je nastala nevarnost, da jo valovi zaženejo ob obalo in razbijajo. K sreči se to ni zgodilo. Močan vodni tok jih je ponesel mimo obale proti jugu. Tedaj so prof. Šmita obvestili, da bodo na ledeni plošči lahko ostali bržkone še do meseca marca. Prof. Šmit je sklenil pripraviti vse potrebno, da bi jih že proti koncu februarja rešili, namerča pa ekspedicijske čete ni zapustiti. Ledeni plošči je narzlo zaneslo v kraje, kjer je bil vpliv topljega oceana še močnejši. Zaradi tega so v Moskvi sklenili pospešiti odhod rešilne ekspedicijske.

Prof. Šmit organizira reševalno odpravo

Ko je prispela vest, da se je ledena plošča preklala in da so Papanin in tovariša v nevarnosti je prof. Šmit včeraj odpotoval v Murmansk odkoder namerava s ledolomilcem »Tajmir« 10. t.m. odpluti na pomoč ruskim polarnim raziskovalcem. Na ledolomilec so natovorili 500 ton premoga in 2 trimotorni letali, ki sta istega tipa, kakor je bilo letalo, s katerim sta Molotov in Kamandir soledovala pri reševanju ledolomilca »Čeluskina«. Pilot sta Vlasov, ki se je specializiral za izvidniške polete pri lovu na kite v Belem morju, in Čerevišin, ki je prav tako dober polarni letalec. S prof. Šmitom ki je direktor uprave za severne pomorske poti, so odpotovali v Murmansk tudi njegov tajnik Folorov, poročevalci raznih listov in kinoperaterji.

Ledolomec »Murmansk« hiti na pomoč

Med tem se je v Murmansku že pripravila posebna letalska eskadrila, sestavljena iz dveh dvomotornih in več trimotornih letal, ki namerava pod poveljstvom brigadnega generala Spirima, poveljnika vseh letalskih sil, ki so na razpolago za razna letalske ekspedicijske, kreniti proti Grönlandiji. Ruski konzul na Spitzbergu je po radiu sporočil v Moskvo, da naglo gradijo letališče, na katerem bo imela Spirimova eskadra svoje

oporisišče za nadaljnja poleta. Letališče leži v zalivu Kolbaya na Spitzbergu. Že pred dnevi je odplul proti severu ledolomec »Murmansk«, ki ima prav tako nalogo da poišče polarno ekspedicijsko. Včeraj zjutraj je bil že na 72. stopnji severne širine in 4,8 stopnji zapadne dolžine, oddaljen kakšnih 180 km od ledene plošče. Ladja pluje dalje proti severu.

Ruski listi o položaju ruskih raziskovalcev

Prof. Zubov razpravlja v svoji »Večerni Moskva« o možnosti reševalne akcije in prvi med drugim: Sedaj ko je vihar ponahal, bo pač mogoče računati s tem, da bodo polarni raziskovalci na svoji ledeni plošči vzdržali še nekaj dni in da bo tudi plošča sama še toliko močna, da se bodo lahko nanjo souščala letala. Morda bo Papaninu tudi uspelo preseliti se na kako drugo večjo ledeno ploščo. Če vsega tega ne bo, tedaj se bo pač moral ledolomec za vsako ceno približati ledeni plošči raziskovalcev, da jih bo mogoče rešiti. Vsega kor bo treba otok Jangmajen uporabiti kot oporišče za polarno reševalno ekspedicijsko. Ledeni plošči, ki je sedaj oddaljena kakšnih 90 km od grönlandijskega obzolja, se premika sedaj proti jugu s pomočjo vzhodnega grönlandijskega toka.

»Izvestja« poročajo, da so močni severozapadni vetrovi obrnili ledeno ploščo polarnih raziskovalcev v novo smer, ter jo pogonili od vzhodnih otok Grönlandije še bolj na odprto morje. Ledeni plošči je sedaj kakšnih 90 km oddaljena od najbližjega obljudenega norveškega otoka, na katerem je tudi norveška polarna postaja Nigubut. Drugi ledeni plošči najbližji kraj je otok Jangmajen, ki je od plošče oddaljen kakih 400 km. Na tem otoku ni ledu. Severne ruske radijske postaje so v zadnjih 24 urah pretele več poročil od polarnih raziskovalcev. Centralna postaja v Arhangelsku, postaja na otoku Diksonu, radijska centrala na Rudolfovem otoku, nato postaja na Noviji zemlji in v Antidnem so vse po vrsti na vseh valovih ki jih je običajno uporabljala polarna radijska postaja neprestano prejemale poziv RAEM, ki pomeni poziv na pomoč.

Letalec Levanjevski izsleden?

Los Angeles, 3. febr. o. Tukajšnja radijska postaja je danes razširila vest, da so slavitelje ruskega letalca Levanjevskega, ki je lansko jesen poletel iz Moskve v San Francisco preko Severnega tečaja, a je med potjo brez sledu izgubil, našli živega in zdravega Levanjevskega so pogrešali skoraj pet mesece in so ga ves čas zaman iskali. Po tej vesti se nahaja nekje na Aljaski. Podrobnosti še niso znane.

Letalski napadi v Španiji

Republikanci izjavljajo, da ne bodo več obstreljevali nezaščitenih mest v zaledju

Barcelona, 3. febr. AA. Vojno ministrstvo objavlja naslednje poročilo: Čeprav je vlada objavila noto z dne 28. januarja, v kateri pojasnjuje svoje stališče o letalskem bombardiranju mest v zaledju in ki jo je poslala svojim poslanikom v Parizu in Londonu, da jo izročijo angleški in francoski vladi, doslej v tej zadevi še ni nobenega rezultata. Nacionalisti so po svoji radijski postaji v Salamanci odgovorili na ta korak negativno že 29. januarja. Ker je vojni minister zvedel, da proučuje francoska in angleška vlada njegov predlog je odredil poveljniku letalskih sil, naj ustavi vse priprave za nadaljnje polete in tudi take, s katerimi

naj bi odgovorili na bombardiranje Barcelone 30. januarja po Francovih letalih, ko je padlo toliko otrok. Prav tako je vojni minister, ko je zvedel za nameravana pogajanja francoske in angleške vlade o varstvu neutrajnih mest pred bombardiranjem odredil, naj republikanske letalske sile opravljajo v zaledju le izvidniške polete

Vandervelde v Barceloni

Bilbao, 3. febr. AA. V Barceloni se mu di vodja belgijskih marksistov Vandervelde, ki je novinarjem izjavil, da želijo marksisti okrepiti republikansko Španijo, ker je vzor demokracije.

Sprava nemogoča

Dunaj, 3. februarja. b. Državni svetnik Seiss-Inquart ki se je par dni mudil v Berlinu, se je vrnil na Dunaj.

Pozornost političnih krogov je danes zbudilo sklicanje vseh narodopolitičnih referentov domovinske fronte na posebno posvetovanje na katerem bo državni podtajnik dr. Zernatto obravnaval pomen svojih nedavnih izjav v Salzburgu, kjer je med drugim poudaril, da med ideologijo domovinske fronte in narodnega socializma ni nobenega mostu in sprave. Dne 10. t. m. pa se bodo na Dunaju sestali vsi deželni voditelji domovinske fronte na letnem raportu.

Švedski kralj v Berlinu

Berlin, 3. febr. b. Na svojem potovanju na francosko Riviero se je včeraj ustavil v Berlinu švedski kralj, katerega je na švedskem poslanstvu kmalu po njegovem prihodu obiskal državni kancelar Hitler. Po Hitlerjevi avdienci se je zglasil pri švedskem kralju tudi zunanji minister Neurath.

Priprave za kongres Jadranske straže

Zagreb, 3. febr. o. V smislu sklepa plenarne seje izvršnega odbora se je danes v Zagrebu sestalo predsedstvo osrednje organizacije Jadranske straže pod predsedstvom predsednika dr. Tartaglie. Navzoča sta bila med drugimi tudi podpredsednika prof. Miroslav Kulmer iz Zagreba ter dr. Pirkmajer iz Ljubljane, dočim se je beograjski podpredsednik dr. Peleš opravil zaradi bolezni. Na seji so razpravljali o stanju organizacije, o reformah v posameznih društvih, o finančnem stanju, glavna razprava pa je bila posvečena pripravam za kongres in veliki razstavi, ki bo v zvezi s kongresom prirejena v Zagrebu. Plenarna seja izvršnega odbora bo v Splitu o priliki krsta dveh novih rušilcev »Zagreba« in »Ljubljane« dne 30. marca. Pri tej priliki bo Jadranska straža organizirala velike svečanosti in manifestacije za naše morje.

Poljska ne bo posredovala

Varšava, 3. februarja b. Poljski listi posvečajo obisku madžarskega državnega upravitelja Horthyja, ki bo 10. t. m. prišel v Varšavo, že sedaj daljši komentarje. Zanimivo je, da nekateri informirani oficijozni organi demantirajo vesti inozemskih listov, da bo poljski zunanji minister Beck izkoristil bivanje madžarskega zunanjega ministra Kanye na Poljskem za pokuš posredovanja med madžarsko in rumunsko vlado. Poljska, tako zatrjujejo na pristojnih mestih, — nima takega namena.

Mistlerjevo potovanje po srednji Evropi

Pariz, 3. febr. b. Svoji predsednik znanjopolitičnega odbora francoskega parlamenta Mistler podal referat o svojem potovanju po srednji Evropi: s katerega se je pravkar vrnil. Njegova izjava so zbudila splošno pozornost. Glede težnje za sporazum podunavskih držav je izrazil mnenje, da je do ureditve zadevnih načrtov še dolga pot.

Dr. Aljehin v Trstu

Trst, 3. febr. g. Iz Nice je prišel semkaj svetovni šahovski prvak dr. Aljehin, ki bo odpotoval v Montevideo, kjer se bo udeležil južnoameriškega šahovskega turnirja. Meseca aprila se bo vrnil iz Južne Amerike ter sodeloval v Margatu v Angliji na velikonočnem turnirju. V jeseni bo nastopil na Nizozemskem proti osmim najmočnejšim igralcem sveta. Med njimi bo sta tudi Capablanca in dr. Euwe

Tenorist Gigli obolel

Rim, 3. febr. AA. Znan tenorist Benjamin Gigli ki je pristal na prostovoljno sodelovanje pri koncertnem delu prireditve »Plesa narolov« ki jo pripravlja združenje tujeza tiska v Beogradu za 5. t. m., je obolel za hripo. Zdravniki so mu strogo prenevali sliheho delo. Zato so Gigli sprejeli glede svojih bližnjih nastopov v inozemstvu.

Beleške

Sklicanje banskih svetov

Poročali smo že, da je banski svet dravske banovine sklican za ponedeljek, 14. t. m. Iz časopisnih poročil je razvidno, da se bodo v drugi polovici tega meseca sestali k rednim proračunskim zasedanjem tudi banski sveti vseh drugih banovin. Prvi bo začel z delom banski svet vrbske banovine, ki se sestane že v ponedeljek, 7. t. m.

Arhierejski sabor in konkordat

Arhierejski sabor, vrhovni forum pravoslavne cerkve, nadaljuje v Beogradu svoja posvetovanja. O sejah pa se ne objavljajo več sproti komunikacije, temveč je bilo listom sporočeno, da bo ob zaključku zasedanja objavljeno obširno uradno poročilo s pregledom vsega izvršenega dela.

Na včerajšnji seji sabora je predložil svoje poročilo odbor, ki je proučeval vprašanje konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom. O poročilu se je razvila obširna debata, ki je po zatrjevanju udeležencev seje pokazala popolno slogo in soglasje vseh članov sabora. Vsi sklepi, nanašajoči se na konkordat so bili sprejeti soglasno.

Zasedanje arhierejskega sabora bo v nedeljo ali ponedeljek zaključeno. Na dnevnem redu so sedaj le še razne interne cerkvene zadeve pretežno upravnega značaja.

Delovni odbor združene opozicije

Glasilovojvodinske združene opozicije »Vojvodjane« poroča z mastnimi črkami, da je definitivno osnovan skupni delovni odbor srbijske združene opozicije in zagrebške kmetsko-demokratske koalicije. Po mnenju lista je s tem »storjen pomemben korak naprej« Naloga delovnega odbora bo, da organizira in vodi skupno politično akcijo v vsej državi. Zlasti bo moral gledati na to, da smotno vzporedi delo vseh združenih skupin, tako da bo njih akcija na terenu vedno enotna. Delovni odbor bo »znal obvladati vse težkoče in voditi skupno akcijo tako, kakor to zahteva duh sporazuma. Njegova ustanovitve pa ne pomeni, da so se združene stranke odrekle svojim načelom in svojim posebnim strankinim programom. Ustanovitev delovnega odbora pomeni le, da imajo vse skupine sporazuma enake poglede na taktična vprašanja. Poslej bo imela akcija na terenu še večjo silo in še večji zamah.«

„Blok sporazuma“ in dr. Maček

Poročali smo že o akciji treh opozicijskih klubov (delovnega, radikalnega in neodvisnega), da bi se strnili k tesnejšemu sodelovanju in eventualno osnovali celokupen poslanski klub, ki naj bi se imenoval »Blok sporazuma«. O tem poroča tudi glavno glasilovojvodinskega »Hrvatski dnevnik«, ki pravi: »Ni treba niti omenjati, da gre pri tem samo za njihovo osebno stvar in da s to akcijo nima ničesar skupnega blok sporazuma, ki ga tvori kmetško-demokratska koalicija in združena opozicija.«

Zdravniška zbornica in politika

V nedeljo so bile volitve v zdravniško zbornico v Zagrebu. Z veliko večino je zmagala lista, katere nosilec je bil dr. Oto Belošević. Resna profilista sploh ni bila nobena vložena, pa je bila zato ona četrtina oddanih glasov, ki se ni glasila za Beloševićevo listo, deloma prazna, deloma razcepljena.

»Hrvatski dnevnik« je posvetil volitvam cel uvodnik, v katerem pravi, da so volitve pokazale kompaktno voljo hrvatskih zdravnikov za sodelovanje z mačkovskim pokretom. Kandidati na dr. Beloševićevo listo so namreč objavili poseben volilni program, v katerem so med drugim rekli, da se »hrvatski« zdravniki zavedajo brezposelnosti svojih stremljenj, ako ta niso v skladu s splošno narodno politiko. »Hrvatski dnevnik« pristavlja, da se iz tega proglašja jasno vidni pot na katero so krenili hrvatski zdravniki. Zato je tudi lista dr. Beloševića »dobila simpatije merodajnih hrvatskih faktorjev.«

Po mnenju lista je moralni pomen teh volitev zlasti v dejstvu, da so tako glasovali intelektualci, ki so po naravi svojega poklica v stalnem stiku s ljudstvom. Te volitve pa so po sodbi istega lista tudi dokaz, da sme prebivalstvo v polni meri zaupati ljudem, ki bdijo nad njegovim zdravjem.

Komunizem in mačkovske organizacije

»Hrvatski dnevnik« razpravlja o poskusih komunistov, da bi se vtihotapili v razne mačkovske organizacije, politične in nepolitične. Te poskuse smatra za dokaz, da tudi komunisti priznavajo, da predstavljajo te organizacije, glavno hrvatsko narodno silo. Seveda so odločno protikomunistično orientirane in v nje vtihotapljeni komunisti se zato tudi delajo za velike protikomuniste. Znani so celo primeri, ko so taki izzivači grozili s tožbo pred sodnijo, če je kdo izrazil sum, da so v zvezi s komunisti.

Vse rovarjenje teh vtihotapljenih komunistov pa je po zadržilo »Hrvatskega dnevnika« brezuspešno. Komunistična gesla med hrvatskim ljudstvom nimajo nikake privlačnosti. Hrvati so daleč od tega, da bi mogli komunisti med njimi računati na kak uspeh.

Mačkovski poslanci in senatorske volitve

Iz Zagreba nam poročajo, da je včeraj apelacijsko sodišče v Zagrebu razpravljalo o pritožbi mačkovskih poslancev proti odločbi, s katero jim je okrožno sodišče odreklo volilno pravico pri volitvah senatorjev. Enako kakor pred par dnevi spitsko je sedaj tudi zagrebško apelacijsko sodišče pritožbi ugodilo in odredilo, da se imajo vnesti v volilne spiske tudi oni narodni poslanci z liste dr. Mačka, ki narodni skupščini niso predložili svojih mandatov v verificiranju.

Centralizem v prosvetni upravi

Načrti za uredbo o državnih tiskarnah in za revizijo zakona o učbenikih so opozorili široko javnost na poudarjeno centralistično smer, ki prihaja do izraza tudi v prosvetni upravi. Kaže se zlasti tudi v državnem proračunu, kjer se krediti vedno bolj centralizirajo in se opušta razdelitev po banovinah. Zelo značilen je v tem pogledu novi proračun prosvetnega ministrstva. Do sedaj so imeli prosvetni oddelki po banovinah svoj status in je bilo njihovo vodilno osebo izkazano in proračunsko ugotovljeno za vsako banovino posebej. V novem proračunu je ta razdelitev odpadla in osebni status prosvetnih oddelkov se vodi centralizirano. To pomeni z drugimi besedami, da bo n. pr. v Ljubljani po 1. aprilu mogoče, da se bo itak premajhno število nadzornikov še reduciralo, ker se bodo dotična mesta zasedla v kaki drugi pokrajini države. Pomozno osebo prosvetnih uprav se je do sedaj dodeljevalo s strani banke uprave iz učiteljskih vrst. Novi proračun ustvarja za prosvetne oddelke lastno uradništvo in določa za to svrhu kredit za 180 uradniških mest. Tudi ta postavka je centralizirana.

Centralizirani so dalje krediti za vse potne stroške in ostale osebne dodatke pri prosvetni upravi ter zlasti za honorarje. To povzroča posebne nevedčnosti, ker onemogoča pravilno razdelitev sredstev za šolsko nad-orstvo, zlasti pa otežkoča zadostno preskrbo osebno srednjih šol z učnim osebjem. Glavni vzrok pomanjkanja profesorjev na naših gimnazijah je baš v

tem, da prosvetne uprave pri banovinah ne razpolagajo s kreditom za honorarje, temveč se za vsako honorirano uro rešuje stvar pri ministrstvu.

To nezdravo stanje je v novem proračunu še poostreno. Seveda so ostali centralizirani tudi vsi materialni izdatki, med katerimi zasluži pač posebne zabeleže kredit za srednješolske knjižnice, ki znaša za celo državo 37.000 dinarjev, torej za en zavod niti ne 300 dinarjev. Nova akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani v proračunu še ni upoštevana. Pač pa je Društvo za humanistične vede odobrena dotacija 100.000 dinarjev, dočim se bo Prirodoslovno društvo moralo zadovoljiti s 5000 dinarji.

Dosledni centralizem se kaže tudi v službenem glasilu ministrstva prosvete, v »Prosvetnem glasilniku«. Ta list morajo naročati in plačevati vse šole, ministrstvo pa odloki in imenovanja, nanašajoči se na slovensko šolstvo, objavlja v cirilici.

Nedavno je bila plenarna seja Glavnega prosvetnega sveta, vrhovne posvetovalne organizacije ministrstva prosvete. Te seje so se udeležili tudi člani iz Ljubljane. Bilo je to neposredno po javni razpravi o novih načrtih za monopoliziranje šolskih tiskovin in knjig potom Državne tiskarne in načrtih za spremembo zakona o učbenikih. Kakor poročajo iz Beograda, niti en član Glavnega prosvetnega sveta ni spravljal v razgovor teh aktualnih problemov in vsi sklepi so bili sprejeti soglasno.

Poostrena borba za šolstvo v Nemčiji

Akcija nemške vlade proti katoliškim šolskim zavodom na Bavarskem se, kakor je razvidno iz časopisnih poročil, nadaljuje z vso ostrastjo. V kratkem bo zopet ukinjenih 18 katoliških zavodov za dečke s skupno 2545 gojenci ter 64 dekliških zavodov z 12.957 otroki. Štirj izmed navedenih 18 deških in 37 izmed 64 dekliških zavodov bodo zaprti že za veliko noč, med njimi tudi znameniti benediktinski deški kolegij v Würzburgu ter znana dekliška kolegija v Würzburgu in Augsburgu. Ostali zavodi od velike noči dalje ne bodo smeli sprejemati novih učencev, tako da bodo postopoma ukinjeni. Za vse one samostanske šolske zavode, ki po teh odredbah še niso prizadeti, pa je odrejeno, da jih morajo odslej voditi od države imenovani ravnatelji, katerih navodila bodo morali ostali učitelji strogo izpolnjevati.

Kakor je iz teh podatkov razvidno, pomenijo nove odredbe o ukinutvi samostan-

skih šol smrten udarec za katoliško samostansko šolstvo na Bavarskem, kjer je igralo doslej zelo veliko vlogo. V zvezi s tem zasluži pozornost izjava berlinskega škofa Konrada Preysinga o laični šoli. Izjava je bila v nedeljo prečitana v vseh katoliških cerkvah berlinske škofije. Škof spodbuja vernikom med drugim, da se je v zadnjem času pritožilo pri njem več staršev, češ da skušajo nekatere šolske organizacije vplivati nanje, da bi svojih otrok ne pošiljali več v katoliške konfesionalne, temveč samo v državne laične šole. Škof se je zaradi tega obrnil na predsednika berlinske občine Lipperta z vprašanjem, ali so določbe konkordata, ki dovoljujejo katoliške šole, še vedno v veljavi. Lippert mu je odgovoril pritrdilno. Zato poziva škof vse vernike, naj se ne pustijo begati in naj še nadalje pošiljajo svoje otroke v katoliške šole, ker jim to pravico daje konkordat.

Slavje bokeljske mornarice

Kotor, 3. febr. AA. Davi je grmenje topov s starih znamenitih kotorskih utrd obznanilo dan bokeljskega zaščitnika in slavo bokeljske mornarice, godbe pa so svadbe buduce. Sveto je bilo bogato okraseno z državnimi zastavami in grbi ter z zastavami in grbi bokeljske mornarice. Vse do 10. se prihajali v Kotor posamezni očetli bokeljske mornarice iz raznih krajev v Boski.

Tik pred 10. uro je prišel zastopnik predsednika vlade, ban zetske banovine Peter Ivanšević ki se je pripeljal s Četinja v spremstvu generala Stefanovića, poveljnika zetske divizijske oblasti. Ob 10 je pristala ob pomolu Markovega rta torpeo »Osena«, s katero se je pripeljal zastopnik Nj. Vel. kralja, kapetan vojnega broda Maršević. Z njim je prišel tudi zastopnik ministra za vojstvo in mornarico komandant Boke, general Ljubič. Med grmenjem topov in sviranjem golb ter navdušenimi manifestacijami za kralja in domovino je na pomolu sprejel zastopnika Nj. Vel. kralja viceadmiral bokeljske mornarice Giano. Zastopnik Nj. Vel. kralja je odšel med gostim spulirjem ljudstva do velikega trga pred cerkvijo sv. Trifuna, pred katero je bila

razvrščena bokeljska mornarica z zastavo. Na drugi strani kareja so bili od elki naše vojske in mornarice. Na stopnišču katedrale, ki je bila izredno lepo okrašena z zelenjem in raznimi amblemi, se je zbrala duhovščina s škofom Bonafacijem in Butorcem, ban Ivanšević, zastopnik narodne skupščine posl. Mirko Komnenović, tojčik italijanskega konzulata v Dubrovniku Terenci, zastopniki krajevnih oblasti in občin iz Boke Kotorske ter odposlanca raznih nacionalnih društev. Pred njimi je bil mači admiral, osem let stari deček v uniformi oficirja bokeljske mornarice s starim orožjem v miniaturi. Ko je odposlanec Nj. Vel. kralja pregledal razvrščene oddelke, se je pričelo kolo bokeljske mornarice, ki se je zaključilo z državno himno in viharnimi vzkliki kralju.

Cerkvene svečanosti so se zaključile s tradicionalno procesijo, v kateri so nosili v zlato in srebro vdelane relikvije kotorskega zaščitnika. Lepa in izredno uspeša svečanost se je zaključila zvečer s slavnostno plesno prireditvijo.

Sprejemi pri prosvetnem ministru

Beograd, 3. febr. AA. Prosvetni minister bo sprejemal senatorje in narodne poslance ob ponedeljkih, sredah in petkih od 11. do 13. ure. Ostalo obdobje v četrtkih od 11. do 13. ure. V sobotah ne bo sprejemal strank.

Iz poštne službe

Beograd, 3. febr. AA. Imenovani so za uradniški pošti Ljubljana 1 pritoravniki Erzen Fran, Bertonec Josip in Kavčnik Jakob, pri pošti Ljubljana 2 Pavel Tomazič, pri mestni tehnični sekciji v Ljubljani Popovič Milorad, pri pošti Brežice Ivan Selan, pri pošti Ljubljana 2 Feliks Dornik, pri pošti Ljubljana 1 Sivič Josip in pri pošti Ljubljana 7 Trampus Ivan. Nepredovalci so zvanikiški 1. skupine pri pošti v Trzinu Zupan Ivan, pri pošti Ljubljana 1 pa Mohorčič Andrej in Simmover Fran. Imenovani so za zvanikiške 3. skupine pri tehnični sekciji v Ljubljani, Medic Albert in Ptuj, Kure Franc v Ljutomeru, Knipez Franc v Kranju, Prause Jancz pri pošti Ljubljana 2, Brežice Franc in Keber Josip v Rušah, Grudnik Franc v Krškem, Kanlar Albin na Jamniku, Mencejner Franc na Pragerskem, Miklošič Ivan v Novem mestu in Springer Leopold v Vel. Laščah.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Ciklon nad severno Evropo se čim dalje bolj širi ter umika proti severu. Nad Severnim morjem je pričelo deževati. Od Biskajkega zaliva se preko srednje Evrope širi močan pritisk, ki se na vzhodu druži s sibirskim maksimom. Sekundarna depresija nad Italijo je povzročila dež po vsej južni in jugovzhodni Evropi. Temperatura se ni mnogo spremenila. V Jugoslaviji je oblačno, nekoliko vedro je le v vardarski banovini. Sredi države in zlasti v spodnjem Posavju je deževalo in delno tudi snežilo. Na severovzhodu je nastala megla, v primorju močna burja. Temperatura se ni mnogo spremenila. Najnižja Učice —7, najvišja Mostar 14 C.

Zemunska vremenska napoved. Nebo bo polagoma razvedrilo. V severni polovici države je pričakovati nekoliko večjega mraza, v južni pa bo še nekoliko deževalo odnosno snežilo.

Zagrebaška: Precej stalno, po večini vedro, le tu pa tam oblačno, zmerno hladno.

Dunaj: Večinoma jasno, ponekod mra.

Naši kraji in ljudje

Strossmayer

Danes počete 123 leto, odkar se je rodil dr. Josip Jurij Strossmayer, jugoslovanski ideolog, narodni dobitnik in najslavniji katoliški duhovnik med Jugoslaveni. Njegov praded je kot vojak prišel iz Gornje Avstrije v Slavonijo, se naselil v Osijeku in se oženil s Hrvatico. Strossmayerjeva družina se je kmalu popolnoma pohrvatila. Josip Juraj se je rodil 4. februarja 1815. v Osijeku, šolal se je v Osijeku, Dja-kovici, Budimpešti in na Dunaju, prvo službo pa je nastopil kot kaplan v Petrovaradi-nu. Revolucija 1848. ga je zatekla na Du-naju, kjer je predaval na vseučilišču ka-nonsko pravo. Konec leta 1849 je bil ime-novan za škofa. 29. septembra leta 1850. pa je bil ustoličen v Djakovu. Tam se je njegovo plodno življenje zaključilo, 8. aprila leta 1905.

V dolgem njegovem življenju se je zvr-stilo nešteto važnih dogodkov, ki jih z nje-govim imenom beleži naša zgodovina. V hrvatskem saboru se je Strossmayer že leta 1861. izrekel za državno neodvisnost Hrvatske. Že v dobi svojih studij v Bu-dimpešti se je oklenil ideala slovanske du-hovne vzajemnosti in njegov vzornik je bil Jan Kolar. Kot mlad profesor semenišča v Djakovu je bil tovariš ilirskega pesnika Topalovića in ko je v začetku šestdesetih let stopil v politiko, je bil njegov program prav za prav nadaljevanje dela ilirske (na-rodne) stranke na političnem in kulturnem področju. Vse njegovo delo je imelo jugo-slovansko obelježje, ker je bil globoko pre-pričan, da je individualiziranje neplošno in da se je treba okleniti vsega, kar Jugoslo-vence združuje in krepi. Vse življenje se je trudil za slovansko bogoslužje, v kate-rem je videl najizneseljivejši most k edin-stvu. Opozorjal je papeža, kaj je vse treba storiti za slovansko bogoslužje ter zahteval izdajo novih bogoslužnih knjig v staroslo-vanskem jeziku. Z vsa vnmemo je propaga-ral kult slovanskih apostolov Cirila in Me-toda. Njegova prizadevanja pa v Rimu niso našla pravega odmeva. Na cerkvenem kon-cilu leta 1870. je odločno nastopil proti pa-peževi nezmožljivosti ter ga je ta nastop navduševal po vsem svetu. Z največjim na-vdušenjem so ga sprejeli rojaki ob vrnitvi v domovino.

Na vsem slovanskem jugu ni bilo narod-ne ustanove in pokreta, ki ne bi bil deležen moralne in gmojne podpore poživljene ideologije jugoslovanske vzajemnosti. Za risarstvo na Cetinju je prispeval prav tako rad kakor za kakšno slovansko sokolsko ali drugo narodno društvo. Zlasti pa je podpi-rjal delo Jugoslovanske akademije, kateri je naklonil že leta 1860. — 50.000 goldinar-jev, in borbo za vseučilišče v Zagrebu. Bogati so bili darovi za narodno prosveto, ve-ličastna spomenika pa si je postavil tudi s katedralo v Djakovu in v galeriji slik, ki je zdaj priključena Jugoslovanski akademiji v Zagrebu. Katedrala v Djakovu je bila dovršena leta 1852. slike za umetniško ga-lerijo pa je del zbirati že leta 1859. Ga-lerija je bila odpravljena leta 1884.

Ko je Strossmayer leta 1900. praznoval zletni jubilej škofovanja, je ves slovanski

jug s predstavniki ostalih slovanskih narodov manifestiral za velikega vladko in za njegove ideale. Kar je veliki vladika storil z delom, dobroto in blago besedo, tvori

Med gamzi na Gorenjskem ni garij Strokovnjaška ugotovitev drugih nenevarnih bolezni

Radovljica, 3. februarja. Pred božičem se je naenkrat razširila v lovskih vrstah vest, da imajo gamzi v Ka-ravankah posebno nevarno bolezen garje, ki bodo v doglednem času uničile vso našo prelepo planinsko divjad. Še preden je bila bolezen zanesljivo ugotovljena, smo že čili-tali v dnevnikih poročila o katastrofi med gamzi. Kljub temu, da je »Jutro« svarilo pred prenapljenjem, češ da je treba bolezen še ugotoviti, so nekateri listi ponovno tr-dili, da so na Gorenjskem razširjene ne-varne garje in celo to so vedeli povedati, odkod so se bile garje pripele.

O drugem primeru gamzovih garij, ki je bil bajje ugotovljen že po božiču v Be-gunjah na Gorenjskem, nam je vedel pove-dati 16. januarja tudi radio. Kljub temu, da je bilo rečeno, da so kožo garjevega gamsa, ustreljenega 10. decembra 1937 v Medjem dolu v lovišču KID, uničili, so vendar nekaj kože še našli in jo poslali v strokovnjaški pregled. Tej pošiljki so pri-ključili tudi kožo onega gamsa, ki je bil ustreljen v Begunjah. V tem primeru je g veterinar iz Radovljice takoj ugotovil

le neke vrste lišaj. Dnevnik je kljub tej točni ugotovitvi pisali, da je imel gams nevarne garje. Navajali so tudi težo, ki pa seveda ni bila pravilna. Pred nekaj dnevi je dospelo strokovno sporočilo, ki pravi, da je gams, ustreljen v Medjem dolu, imel seboroičen ekcem, drugi pa bolezen, ka-kor je trdil g. veterinar.

Tretji sumljivi pojav, ki je bil menda najresnejši, o katerem nismo ničesar čili-tali, se je bil primeril v Kokrški dolini blizu Jezerškega na državni meji. Tam je prišla na cesto zelo shujšana gamsova koza. Bila je tako slabotna, da so jo ujeli. Prihodnji dan je poginila. Poklicali so ve-terinarja g. Bedenka iz Kranja. Pri mi-kroskopični preiskavi je bil ugotovljen garje, toda ne one nevarne, ki razsajajo na ko-roško-salzburški meji, marveč precej ne-dolžne garje, ki se pojavijo le na bolehnih divjadi in ki niso nalezljive. Koza je imela tudi tuberkulozo.

Gotovo je bilo umestno, da so se za za-devo takoj in energično zavzela oblastva. Hvala božu, da so zarjavi gamsi vsaj za enkrat izginili z naših planin. — s.

Morilec gospe Vertovškove pred sodiščem Franc Zalokar obsojen na 18 in pol leta robije

Celje, 3. februarja. Pred velikim senatom okrožnega sodi-šča v Celju, ki mu je predsedoval pred-sednik okrožnega sodišča dr. Vidovič, se je zagovarjal danes 30-letni hlapec Franc Zalokar iz Kozjega zaradi roparskega umora in lahke telesne poškodbe.

Zalokar je služil kot hlapec pri 70-letni posestnici gospe Ani Vertovškovi v Koz-jem. V nedeljo 14. novembra lani je bil Zalokar dopoldne v veselju družbi v neki gostilni v Kozjem, kjer je popil nekaj vi-na, nakar je šel vinjen domov h kosilu. Po kosilu je stopil Zalokar v sobo gospe Ane Vertovškove in je zahteval od gospodnje 30 din, da pojde k predstavi v občinski dom. Gospodinja mu ni hotela izročiti de-narja, češ da mu je za mesec dni zaslužni denar že izplačala, in je zahtevala, da ostane doma, ker je služkinja odšla. Za-lokar ji je odgovoril, da je v zadnjem ča-su delal več kot preveč in da si je vsled dela pretegnil žile. Vertovškova pa ga je zavrnila, da si je pretegnil žile pri pohaj-kanju.

Ta opazka je Zalokarja razburila. V ostrem tonu je zahteval, da mu da denar, ona pa tega ni hotela storiti in je po ne-govi izjavi piličila predenj. V tem je Za-lokar z besedami: »Jaz sem črna roka!« izvelkel iz žepa odprt nož in zabodel Ver-tovškovo devetkrat v gornji del telesa. Vertovškova se je zgrušila in še istega dne podlegla težkim poškodbam. Zalokar je po zločinu vzel iz predala gospodinjine pisalne mize dva bankovca po 500 din, za-

klenil sobo in odšel. Na Lesčnem se je oglašil v Kolarjevi gostilni, popil četr-t vina in najel voznika, ki ga je peljal v Stiv-nico. V Prevorju se je spotoma pomudil v Simonovi gostilni, kjer je spet pil vino, pri čemer je razbil steklenico in kozarce. Ko je tu opazil, da ga zasleduje orožnik, je pri stranskih vratih pobegnil proti Ple-sivcu. Za njim sta pohitela Miha Jazbin-šek in orožnik Ilija Trlin. Jazbinšek je kmalu dohitel Zalokarja in ga podrl na tla. Zalokar, ki je že med begom grozil z nožem, je v tem zabodel Jazbinška v levo roko ter mu prerezal dlan in tretjino le-vega podlakti. Šele orožniku Trlinu se je posređilo Zalokarja obvladati in zvezati. Vertovškovi je nož prerezal pljučno a-reno in levi srčni prekat, dobila pa je še osem vpadljivih pod desnim ušesom in na obeh rokah.

Zalokar je pred sodniki priznal obe de-janji, trdil pa je, da je umoril Vertovško-vu v popolnoma nevračljivem stanju in da je imel pri Vertovškovi prihranjenih 500 din. Za zagovor so številne zaslišane prič-ec ovrge.

Franc Zalokar je bil zaradi roparske umora in lahke telesne poškodbe obsojen po § 328/II in 181/II z uporabo § 74 in 71/I k. z. na 18 let in pol robije in na trajno izgubo častnih pravil. Zapuščini Vertovškove mora plačati 364.50 din od-škodnine ter 1.200 din za zdravniške in pogrebne stroške, Jazbinšku pa 1040 din za izrubo zasužnja, 100 din za zdravljenje in 300 din bolestinine.

Gladujoča mladež na krivih potih Nova tatinska družba mlajših maloletnikov

Ljubljana, 3. februarja. Nedavno smo poročali o aretaciji sku-pine mlajših maloletnikov, ki so se spe-cializirali na vlome v grobnice in mrtva-šnice in ki sta jo vodila dva brata, stara 14 in 18 let. Fanta sta doma iz neke pro-pale družine v središču mesta, katere otroci drug za drugim rasejo v kriminal. Pred dnevi je policija naletela na njunega mlajšega brata, starega komaj 12 let, ki se je posvetil finejši vrsti tatinske obrti: kraji špecerije in delikates. Okrog sebe je zbral tolpu pajdašev, ki so bili sicer starejši od njega, pa so ga priznali za svojega poglavarja. Fant je zaradi slabe prehrane in zanemarjene vzgoje sicer pre-cej slaboten in droban, vendar je v njem dovolj poguma in ostrga duha, da je z lahkoto zmogel tudi bolj tvegane vlomil-ske pohode.

Organ kriminalnega oddelka je pred ne-kaj dnevi v zgodnjem večeru naletel v pasazi na troje capinsko obledenih fan-tičev, ki so si med sabo delili veliko škaflo sardin. Na prvi pogled je bilo jasno, da za-

deva ni čista, pa je pristopil, da fante po-bara in zadržal. V hipu je vsa trojica spo-znala položaj, dva sta jo odkurila, najmanj-ši, ki je z gesto poglavarja delil sardine, pa je detektivu ostal v rokah. A preden ga je privedel do policijske uprave, se je tatič izmuznil in ušel. Naslednji dan je policija poskala vsa trojico, in ko so fan-te na kriminalnem oddelku zaslišali, so prišle zanimive, presenetljive reči na dan.

V zadnjih tednih so fantje hvrsili nič manj ko 15 vlomov in tatvin.

Ker so zmerom mnogo gladovali v živ-ljenju, so se z blazno vnmemo vrgli na kra-jo jestvin. Nedavno so pri belem dnevu vlomili v klet gostilne Pod lipo na Boršni-kovim trgu. Kakor zmerom je akcijo vo-dil dvajsetletnik, ki je skozi okno splezal v klet, in ko je stikal za rešmi, je kljub slabotnosti s čudovito spretnostjo pre-mikal sode in zaboje. Na koncu je našel ko-šaro jajc. Kakšnih 100 komadov jih je bilo, a ko jih je skozi okno dvignal na plan, se mu je košara nagnila, da se je pol bre-mena razsulo in razbilo po tleh. Kar je

PREMALO JIH JE

Ribničan se je hotel oženiti in je šel k župniku na izpraševanje. Prvo vprašanje, ki ga je dobil, se je glasilo: koliko je bo-gov?
»Trije,« je odvrnil Ribničan.
»Kaj?« ga je župnik debelo pogledal.
»In ti praviš, da si kristjan?
»Ne, niso trije. Štirje so,« je hitro popra-vil Ribničan.
»Kdo te je pa to naučil?« se je župnik zgražal dalje.
»Oh, kje je moja pamet!« se je delal Ri-bničan, kakor bi bil ves zmeden. »Pet jih je, prečastiti.«
»Ven iz moje hiše, pogan!« je zakričal župnik in ga pognal čez prag.
Med potjo domov je srečal Ribničan svo-je sosedo in ga vprašal:
»Kam pa, Jože?
»Oženil bi se rad, zato grem k župni-ku.«
»Ti, koliko je bogov?« ga je hitro vpra-šal Ribničan.
»En sam,« je dejal Jože.
»Ej, nikar ne hodi v župnišče,« mu je svetloval Ribničan. »Jaz sem mu rekel, da jih je pet, pa mu ni bilo zadosti. Kaj bo šele s teboj storil, ko je že mene pognal na cesto!«

ostalo, so družno odnesli v neko slaščičar-no in prodali za majhen denar.

Vse njihovo ravnanje kaže, kako je v teh bežnih, izgubljenih otrocih življenje prenaplno pognalo do vrha. Še preden od-lože šolske torbice, dozorevati v njih mo-ška sila in zavest. Z izkupičkom so jo mahnil v neko gostilno sredi mesta in si privoščili jedaje in pijače kakor veliki ljudje. In kakor so videli v življenju svoje očete in njihove sosedo, tako so sami pre-šerno dvorili natakari. Ko so uspeh ta-vidne pognali po grlu, so se s poslednjimi parami v žepu odpravili na trg, da poišče-

Lepo in dobro ohranjeno perilo.

ce vzameš vedno
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO
...in za namakanje ženske hvala

jo novih postolovskih prilik. Dva iz družbe sta se čisto resno začela pogajati ob me-sarski stojnici za veliko šunko, in med tem ko sta s samozavestno zgovornostjo zbija-la ceno, je tretji prišel in je grjat izmak-nil. Tako so bili neprestano na delu in zmerom jim je kaj kanilo v malho. Zda-j si na mladinskem oddelku policijske up-rave ubijajo glavo z vprašanjem, kaj naj s temi izglabljeni počno. Vprašanje otro-škega zločinstva postaja eno najtežjih vprašanj našega socialnega življenja.

Prebivalstvo priključenih občin in novi ljubljanski proračun

Glede na članek, ki smo ga objavili v »Jutru« 30. januarja pod naslovom »Beseda prebivalstva priključenih ob-čin ob novem ljubljanskem proračunu«, smo prešli z mestnega poglavarstva v Ljubljani naslednje pojasnilo:

Narščanje izdatkov v ljubljanskem me-stnem proračunu je povsem normalnega značaja in tudi popolnoma razumljivo za tistega, ki pozna potrebe razvijajočega se mesta Ljubljane. Enako naraščajo proraču-ni tudi vseh drugih mest, ki streme za raz-vojem. Mestni proračuni pa naraščajo tu-di zaradi vedno večjih potreb in novih nalog, ki jih stavlja lokalnim upravam za-konski predpisi, čas in razmere. Za primer-samo nekaj dokazov, iz katerih sledi, da tudi druge mestne uprave ne morejo po-staviti stereotipnega proračuna za svoj pro-gram, če hočejo v resnici vsrčiti vse naloge, ki so jim dane. V Mariboru je znašal v le-tu 1936/1937 občinski proračun 56.866.550 din, v letu 1937/1938 57.230.170 din, za leto 1938/1939 pa je predložen proračun v vi-šini 60.135.100 din. Splitski proračun za leto 1936/1937 je izpazoval 28.740.560 din, za le-to 1937/1938 pa 29.511.091 din. Proračun me-sta Beograda za leto 1936/1937 je znašal 314.175.064 din, za leto 1937/1938 pa 328.964.483 din. Povšeje pa izkazujejo prav tako tudi druga jugoslovanska mesta.

Že pri prvem pregledu predvidenih iz-datkov in osnutku proračuna mestne občine ljubljanske za leto 1938/1939 je kaj lahko ugotoviti, da so vstavljeni v osnutek v re-snici le tisti krediti, ki so za redno in nor-malno poslujočo upravo neizogibno potrebni. Z ozirom na velikanske zahteve in tež-ke naloge, ki jih mora vršiti mestna občina ljubljanske, predloga novega proračuna kot gospodarskega načrta za prihodnje pro-računsko leto nfkakor ni mogoče smatrati kot pretiranega. Ker so se morala zaradi preveč reduciranih proračunov v prejšnjih letih opustiti celo redna vzdrževalna dela na naših ulicah, trgih, parkih, v mestnih hišah in šolah, je seveda razumljivo, da je skušala nova mestna uprava rešiti propadajoča po-slojpa in naprave na ta način, da je vsta-vila v proračune za leto 1936/1937, 1937/1938 in v osnutek proračuna za leto 1938/1939 nujno potrebna sredstva, da odpravi nasto-lo škodo in prepreči razpadanje poslopij, cest itd.

Četudi je osnutek novega proračuna me-stne občine ljubljanske v resnici višji ka-kor proračuni preteklih let, kljub temu še ne bo mogoče izvršiti vsega, kar bi nujno potreboval napredek našega mesta. Potrebe mesta Ljubljane naraščajo v taknem tem-

Dr. Ivan Lah:

Prešernovo sliko smo nesli na Vrbo

Na Prešernov rojstni dom na Vrbi smo delali izlete s slovanskimi gosti na Bledu, odkar je bil pesnik Anton Askerc ob 100-letnici pesnikovega rojstva oskrbel v tej hiši spominsko knjigo. Posebno ruski gos-tje na vili dr. Jenka so radi hodili čez Labo in uživali lepoto tihe idile okoli Vr-be, ki jim je bila v tako harmoničnem nasprotju z gorskimi velikani okoli nje. Drugače so se blejski gostje malo zmenili za to, da leži v bližini rojstva vas velikega pesnika. Saj so bili večinoma tuji in mi nismo storili ničesar, da bi jih opozorili na to, da ima Bled poleg naravne lepote za nas in za nje še druge vrednote.

Res je stal na Bledu skromen Prešernov spomenik, a tisti kamen pod cerkvijo je bil vedno tako zanemarjen, da se pač nihče ni zmenil zanj. Celo domačini niso več vedeli, čemu stoji, kaj šele, da bi vzbudili pozornost tujega gosta.

Res je, da se spominski nemški plošči v spomin Anastazije Grunu pod Osojnico ni dosti boljše godilo, a napis je bil bolj na vidnem mestu in za večno gostov raz-umljivejši, ker je bil nemški. Čudil sem se včasih, zakaj se nihče za Prešernov spomenik bolj ne briga, in sem si to raz-lagal tako, da ni kazalo z Bleda odganjati tujih gostov s kako preveč slovensko pro-pagando, kajti za tedanj Bled so bili tuji gostje vse.

Takrat se nisem vedel, da je v takih pri-merih najbolje, da ne čakaš na kake »vse-narodne« in »kulturne« institucije, ampak da greš sam in storiš kar je treba. Ko je nekdo po vojni v dopisu iz Kranja vzdi-hoval, da je Prešernov grob zanemarjen in

da bi morala za popravilo prispevati vsa Slovenija, je drugi nekdo Kranjčanom od-govoril, naj smatrajo za svoj ponos, da pri njih počiva truplo največjega slovenskega pesnika in da Kranjčani najbrže niso tako siromašni, da ne bi zmogli stroškov za po-pravo Prešernovega groba. Od takrat je mir in Kranj vzornost skrbi za svoj najsvet-nejši grob in bo gotovo tudi pri premetitvi pokopališča znal najti pravilno rešitev za to svojo častno zadevo. Morda, ali upajmo vsaj, da bolj, ko Ljubljana. Tako bi bili mogli tudi mi takrat na Bledu rešiti vprašanje Prešernovega spomenika, ga očistiti in okrasiti — pa smo čakali na druge.

»Pa kako je s tem vašim Prešernom? Saj ga nikjer ni dobiti!« je rekel nekdo prof. Palmov, ki je vprašal po njem v par bazarih, kjer so prodajali tudi knjige. Res, Prešerna tam niso imeli. Rekli so, da še nikoli ni nihče poprašal po njem.

»Premalo reklame,« je rekel dr. V., ki je z nejevoljo gledal naše nezmožnost in brez-briznost. Saj na Bledu sploh nimate slo-venske ali slovanske knjigarnice. Povsod same nemške knjige in revije, ko da smo na nemškem letovišču. Vsaj za Prešerna bi se pobrigali! Izdaja dr. Vidica je zelo lepa in mora vsakemu ugajati. Zakaj ne storite ničesar, da tuji iz nje spoznajo vsega pesnika? »Krat pri Savicju je sla-vošev prednočni lepoti Bleda in Bohinja. Imate lep nemški prevod. Zakaj ga ne izdate z ilustracijami? Gotovo bi pri tu-jih vzbudil zanimanje, če bi čitali, da se tega eposa zgodovinska dejanja gode v teh krajih...«

Dr. V. je imel prav. Ničesar nismo sto-

riili, da bi bili tujim ali slovanskim gostom odpirali čar Prešernove poezije, ki bi jo bili tu občutili bolj ko kje drugje. In mo-rala bi celo drugod pripovedovati o nji. Sicer ne storimo tega niti dandanes. A Bled današnjih dni ni več to, kar je bil takrat. Takrat so gostje še v knjigah iska-li zabave.

Vendar bi tudi zdaj moralo biti Prešer-novo ime na Bledu bolj znano. Morda bo z novo popravljen rojstno hišo...

Po vojni smo začeli delati šolske izlete na Vrbo. Kar je bilo včasih izjema, je zdaj postalo pravilo. Šolski in počni izleti niso bili le dovoljeni, ampak celo priporočeni. Posebno v kraje, ki hranijo v sebi naravne in zgodovinske lepote. Vrba hrani oboje. Zato smo jo radi obiskovali. Za učitelja, ki je imel kaj duševne zveze s svojim razredom, je bil izlet v Vrbo najlepše do-živetje. Res je, da otroci še niso mogli pojmovati vseh globočih lepote in bolesti, ki so skrite v Prešernovih poezijah, vendar si čutili, da se vsi zavedajo, da stoje na zgodovinskih tleh in da z nekakim skriv-nostnim pričakovanjem stopajo v proste-ro, kjer se je rodil pesnik. Vse se jim je zdelo nekako sveto in skoraj oddahnili so si, ko jih je sprejel v svoje okrožje bliž-nji sosed sveti Marko. Tam so se šele razgovorili in razgrlili.

Seveda si čutili, da ti poseti družini niso vedno ljubi: Pred vojno je še živel gospo-dar Volk in z njim se je dalo kaj go-ovoriti o starih in sedanjih časih. Zda-j je menda živel na hiši že drug rod. Res je, da na kmethih ne utegnejo vedno čakati gostov. Zunan na polju je delo, kdo naj čaka doma! Tudi za pospravljanje ni vedno časa. Pa, ko bi človek kaj imel od tega! Gospoda še da kak dinar, otroci pa nič.

A teh je največ. In vse pretaknejo in pre-gledajo. Najboljše je zapreti vrata in naj si ogledajo Prešernovo hišo od zunaj!

Vse to je razumljivo in oprostljivo, če pomislimo, da ljudem, ki v tej hiši pre-bivajo, ta hiša ni to, kar je onim, ki jo pri-hajajo gledat. Njim je to njih stanovanj-ska hiša in v svoji hiši ima vsak rad mir. Posebno če je navezan na svoje delo in ne utegne biti v nemer na razpolago gos-tom. Res je častno, če je ta hiša Prešer-nova, toda vedno ne more biti vsem na stečaj odprta. Poleg tega imajo ljudje razne zahteve: drugi sosedje imajo mir in gredo po svojih opravkih, tu pa vedno

izleti in, če ni nikogar doma, skušajo otro-ci skozi okno gledati v sobe, odpirajo na-silno vrata, krsijo zid in se bahajo, da so vsi Prešernovo hišo temeljno pregleda-li...

To se mi je zdelo očitno in razumljivo, ko sem gledal slabo voljo in neprijaznost domače družine, kadar sem zopet prišel obdan od nestrpne drobnice, da si ogleda-mo Prešernov rojstni dom.

Bilo je že več let po osvoboditvi, ko sem opazil, da v Prešernovi hiši ni niti Prešernove slike. Prav tam za vrati je vi-sela brez okvira, izstrizana iz kako pra-

Domače vesti

*** Bolgarski visokošolci so ustanovili svoj klub.** V Ljubljano prihaja zadnje čase dober več bolgarskih visokošolcev, ki se posvečajo po večini študiju medicine in kemije. Zdej so ustanovili svoj poseben klub, ki je imel v nedeljo ustanovni občni zbor. Priprani smo, da bo našo občinstvo sprejelo klub z vsemi simpatijami, saj je njegov namen, da bi čim bolj zblížal oba bratska naroda.

*** Povečanje subvencije naši civilni aviaciji.** Doslej se naša civilna aviacija ni mogla dovolj razviti, ker je imela premajhne dohodke od svojih rednih zvez in ker je bila nezadostna tudi državna podpora. Zdej je državna subvencija povečana na 23 in pol milijona in bo to omogočilo nakup novih potniških letal ter namestitve večjega števila pilotov in ostalega osebja. Uvedli bomo tudi nekaj novih zračnih prog z inozemstvom, ni pa še znano, kaj se bo storilo za razširitev domače zračne mreže. Rešiti bi morali vprašanje zračnih zvez tudi v zimski dobi, kar je to v vseh evropskih državah. V prvi vrsti se propagira, da bi za začetek tudi po zimi obratovale zračna zveza Zagreb - Beograd. Nujna bi bila tudi zgraditev letališča v Splitu.

*** Promotiran je bil v Zagrebu za doktorja** vsega zdravilstva g. Franec Kušar z J. žice. Čestitamo!

*** Napoved velikega muslimanskega praznika.** Vrhovno šerjatsko sodišče v Sarajevu je razglasilo, da je začetek velikega muslimanskega praznika kurban-bajram 10. t. m. Ta praznik traja štiri dni.

*** Smrt zaslužnega kulturnega delavca v Dalmaciji.** Umril je predstojnik okrajnega sodišča na Hvaru dr. Mirko Vrsalović in pokopali so ga v njegovem rojstnem kraju Novalihu na Braču. Pokojnik je bil odličien pravnik in zaslužen kulturni in znanstveni delavec. Že od mladosti se je posvečal knjigi in v raznih revijah so izhajale njegove temeljite razprave iz zgodovine in kulture njegove ožje domovine. Bil je dober sodelavec pokojnega velikega arheologa Frana Bulčića.

*** Bodoče matere morajo skrbeti,** da se izognejo vsaki lenivosti prebavil, posebno zapeki z uporabo naravnih »Franz-Josefovcev grenčice«. »Franz-Josefovca voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. min. nar. zdr. 31316

*** Novi grobovi.** V Dravogradu je umrla gospa Marija Komarčeva. Ugodno pokojni ce, ki je družino vzgojila v sokoškem duhu, bodo jutri ob 15.30 spremenili k večnemu počitku. — V Krškem je umrl g. Anton Sovrč, železniški čuvaj v pokopju. Pokopali go bodo jutri ob 15. — Pokojnim blag spomin. Žalujemo naše iskreno sožaljce!

*** Malomarnost monopolne uprave.** Veliko nejevoljo zbujajo zadnje čase med kadilci in trafikanti dejstvo, da so naše boljše vrste cigaret malomarno pakirane. Zlasti pri cigaretah »Moravas in »Neretvas dobimo malokdaj kakšno škatico, v kateri ne bi bila vsaj zna cigareta, včasih pa celo več, raztrganih ali pa napol prazna. Če kupi kadilce vsaj škatico, nosi riziko te malomarnosti, če pa v zvezi samo nekaj kosov, ostanejo defektno cigarete trafikantu, ki jih ne mora oddati. Tako mora trafikant, ki ima že tako malo denarja, plačati za škatico, ki jo je treba priložiti pri eventualni pritožbi. In kupce dobi za vsako defektno škatico cigaret od monopolne uprave nadomestilo. Ali se pri nas kaj takega ne bi dalo uvesti? Če že moramo imeti drage cigarete, naj bodo brezhibno izdelane. Dokler pa to ni mogoče, naj se kukcu in trafikantu povračuje škoda, ki ni nastala po njihovi krivdi, ampak po krivdi tobačne tovarne.

*** Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite** zjutraj za prazen želodec kozarec naravnih Franzev grenčice.

*** Obidele oblike** barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH. 1.

*** Prvo društvo krvodajalcev.** »Mi smo, tovariši, prvo združeno krvodajalcev ne samo na Balkanu, temveč v vsej Evropi, tako je otvoril predsednik zagrebškega društva krvodajalcev glavno skupščino. Opisal je vse težave pri anovanju in izvedbi organizacije. Ni jim bilo lahko organizirati ljudi, ki so dneve in noči čakali pred klinikami, da bi prodali svojo kri tudi za najnižjo odkupnino 150 din. Po zaslugi društva pa je zdaj drugače. Nikdar se ne daje kri pod kolico 400 do 500 kubikov in za vsak kubik se plača 1 din. Društvo skrbi, da prihajajo člani pri oddajanju krvi redno na vrsto in uspešno se bori proti proti nelojalni konkurenci. Od krvavega zaslužka na gre nekaj tudi v društveno blaginjo. Sam predsednik je moral dati enkrat kri, da je poravnal stroške organizacije. »Veseli nas, kadar pacient ozdravi, in brigamo se za usodo vsakega človeka, kateremu smo dali svojo kri« je naglasil predsednik. Društvo šteje zdaj 40 članov, med njimi sta dve žani, in lani se je iztočilo 158 litrov krvi ob 212 transfuzijah. »Težko je naše stališče, je naglasil tajnik. »Drugi mislijo, da smo mi ljudje iz dna življenja. Mi pa hočemo delo Radi bi stopili v tovarne, da bi si na zbiran način zaslužili skorjo kruha. Sveto nam je zdravo in trdnost, a ker ga nimamo, moramo prodajati svojo kri in si tako izpedkovati svoje zdravje. Elnino kar imamo, je zvesto tovarišstvo.« Na klopet v društvenem lokutu so sedeli nekateri člani, ki jih je odbor namernoval izključiti. Po vrsti so se oglašali: »Preostro ste me obsodili. Vem, da nisem prav storil. Za božič sem se napil, a spominjal se tovariši, življenja ki ga živimo, in oprostile mi Roke, iz katerih na kliniki jemljejo kri, so se dvigale v zrak: Za in proti! — in vsi spori med člani so bili lepo poravnani

odpravi SANOPED. Varuje obutev in perilo. DUB po izpuščenju telesa takoj in trajno zahtevajte v lekarnah, drogerijah parfumerijah in slatnih trgovinah Drogerija Jančigaj Ljubljana, Krekov trg.

Reg. min. nar. zdr. 31316

*** Edina pisemna žena v veliki vasi.** Analabskega tečaja v vasi Ševalrijaham v maglaškem srezu se je udeležilo 53 moških in 16letna Kata Hrašević, ki je morala žrtvovati mnogo truda pri svoji poselski vni. Konec tečaja je bil zelo zvečan in je morala mladenka prehoditi vsako noč po blatu in snegu 7 km do svojega doma. Zdej je Kata edina pisemna žena v vasi, ki šteje preko 1.200 duš. V vasi posluže že nekaj let osnovna šola, a muš-manski vaščani svojih hčera v šolo niso pošiljali.

*** Plazovi v okolici Niše.** Kakor v Gornjem Vlasu, tako se tudi v dveh okoliških vaseh še vedno udirajo in prem kajo zemljišča. Na periferiji in tudi po naseljih so široki in globoki jarki kakor na koki frontih plazovi pa se spuščajo s pobočij planin Komisija strokovnjakov je pregledala vos od plazov ogrožen teren ter odredila namunneža dela v varstvo prebivalstva. Kakor smo že poročali, so plazovi nekaj hiš porušili, nad 40 hiš pa je poškodovanih in je prebivanje v njih onemogočeno.

Iz Ljubljane

u— Predavanje SPD. Poljaki prirejajo vsako leto znanstveno alpinsko odpravo v inozemsko gorovja. Prva odprava v Ande Argentine in Čile je bila leta 1934. Istega leta je druga skupina najboljših poljskih plačincev odšla na Spitzbergo, kjer so raziskovali topografske, geološke in botanične razmere na tem delu naše zemlje. Leta 1935 je bila podana ekspedicija v Visoki Atlas Maroka ter sočasno odprava v Centralni Kavkaz Leta 1936 so ponovno raziskovali Spitzbergo. Lansko leto pa se je vršila ponovna odprava in Ande. Vse odprave so se uspešno zaključile. O zadnji odpravi v Ande bo predaval udeleženec te ekspedicije g. Jan Stolarski in Krakova ter nam s številnimi diapozitivi pokazal lepote nam neznanih krajev ter težave, ki so jih imeli planinci pri vzponu na vrhove nad 6000 ozir. 7000 metrov. Poljak Stolarski bo predaval v slovenščini na kar posebno opozarjamo obiskovalce predavanj SPD. To zanimivo predavanje bo v ponedeljek 7. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

u— Mal položi dar domu na oltar, je geslo naše najstarejše narodno obratne organizacije Družbe sv. Cirila in Metoda, ki s pridom deluje v narodno mešanih in obmejnih krajih. Za izvršitev njenih nalog je potrebno mnogo erdeštev, zato pa skrbe njene po družnice. V vsakem večjem kraju bi morala delovati podružnica sv. Cirila in Metoda. Za okolje Ljubljana—Moste ni bilo sedaj po družnice, ker stara, ki je obstajala do L. 1914, ni po vojni več delovala. Na svečnico je bil ustanovni občni zbor sedaj ponovno ustanovljena podružnica. Udeležilo se je 40 članov. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Tavčar Avgust, ki je pozdravil navzoče, predvsem pa prvomestnika Družbe inž. Janka Mačkoviča in glavnega tajnika, ravnatelja Mirka Grudna, ki sta se zboru udeležila. V evlojem govoru je g. Tavčar tudi poudaril, ako so male Moste imele L. 1911. 181 članov, bodo sedanje Moste jih imele vsaj toliko. Nato je sledilo tolačenje pravil in kralet program dela. Prvomestnik družbe inž. J. Mačkovec je v lepem govoru očrtal delo družbe in predvsem poudaril važnost delovanja podružnic. Izrazil je vse želje vodstva, da se po podružnici obnovijo in žele množov uspehov. G. Verbič je pozdravil ustanovni občni zbor v imenu Šentjakohsko-trnovske podružnice. Pri volitvah je bil sočasno izvoljen odbor ki mu predseduje g. Tavčar. Imena odborikov jemljejo, da bo podružnica uspešno delovala. Potrebo ustanovne podružnice za ta okolje sta poudarjala še g. Juh in g. Seme.

Kašelj in hripavost

ublažijo **Mr. Bahovec** »Smreka bonboni, sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšujejo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka“ bonboni

so za desinfekcijo ust in grla neobhodno potrebni. Dobijo se v zavličkih po Din 4.— in Din 6.— v

lekarni **Mr. BAHOVEC,** LjUBLJANA Kongresni trg št. 12

u— **Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta** bo drevi ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Naši pevci združeni v tem kvintetu: Stribriček, Martia, Juz Milan, brata Petrovič in A. Sule so v resnici sijajni pevci, ki imajo vse točke svojega bogatega sporeda našturnirane pod vodstvom svojega odličnega mentorja g. Ludlevita Zepića v resnici dovršeno. Zato je vsak njihov koncertni nastop pomemben dogodek v našem pevskem življenju. Ko za govori v vsakem toku gleda številne poslušalce bodisi v umetniški ali pa v narodni, ki jo prav edinstveno zapojo. Za norač imajo lep logat spored slovenskih, srbohrvatskih in čeških zborov ter slovenskih in bolgarskih narodnih pesmi. Pročala vstopnice in knjigarni Glasbene Matice, cene običajne koncertne od 30 din navzdol. Začetek točno ob 20.

u— Klub koroskih Slovencev vabi na tretji družabni večer, ki bo jutri v soboto 5. t. m. ob 20. pri Sestici. Prof. dr. Ivan Grafenauer bo predaval o Andreju Einspielcu. Ruski kvintet pod vodstvom g. Drige bo pel ruske narodne pesmi. Člani in prijatelji vabljeni!

u— Prešernovo proslavo priredi literarni krožek na I. državni realni gimnaziji v torek ob 18. v telovadnici. Na sporedu je uvodna beseda, predavanje, deklaracija in petja. Vsekdno vabilen, vstop je svoboden. Samo prostovoljni prispejki poudajo v sklad za odkup Prešernove rojstne hiše na Vrbi.

u— Napravite red in mir! Naprošeni smo in objavljamo: Iz šišenskega predmestja menda v listih najbolj pogostokrat izhajajo pritožbe prebivalstva nad naganjanci in po divjanje ki ne morejo razumeti, da je pošten človek po dnevnem delu potreben počitka in miru, čeprav je njim samim lahko do židane volje in do razgrajanja. Šišenski stražniki in nadrejena oblastva v resnici lahko dala navodila za malo strožji postopek, da se izpreči, zlasti v bližini gostilne ne bi ponavljali noč za nočjo. Zadnjič smo nekaj aknega doživeli na Kavškovi cesti. Okrog četrta na dve ponoči, toraj v času, ko je pivcem po krčmah že zidavaj odbila poljska ura je skupna ljudi ki jim je ojačala žez krščanske mero omolila glave in srea, pribremela do ene izmed hiš in začela razbijati po oknih in vratih, češ da hočejo do nekakšnih žensk. Navtili so na okno stanovanja, v katerem živi starejši delavec, invalid, samotar, razbil šipo in hoteli za vako ceno vdreti v hišo. Ko je tolehni mož ki je med razgoviljem prestal mnogo strahu, pozneje iskal zadoščenja in prošil, naj ga zavarujejo med podobnimi napadi v prihodnje, je moral na policijsko upravo v mesto, da so vzeli vso reč na zapisnik. Prizadeti naprošamo policijsko upravo, naj v resnici posveti nekaj več pozornosti podobnim izredom na šišenskem koncu.

u— Slomslova nagrada. Na željo »Umetniškega kluba v Mariboru« je mesno poglavarstvo rok za vložitev rokopisov za Siom skovo nagrado podaljšalo do 30. septembra t. l. Po možnosti naj se vložilo dela napisana s strojem in v treh izvodi.

u— Dobra studenska sreča. Te dni je imel študentski Rdeči svoj redni občni zbor. Poročila so pričala o vnetem človekoljubnem delu v tem važnem delavskem središču in pridelanju. Dohodki izkazujejo 16.643,36 din, izdatki pa 15.306,25 din. Društveno je lovanje se topla polivalih zasloveska sreskega odbora RK vpok. šol. nadzornik I. Tomažič. Pri volitvah so bili izvoljeni: Dr. Korošnik predsednik, Kaloh in Lintner, podpredsednik. Odborniki: Kontler, Vraac, Horvat, Pušnik, Černečak, Rantaševa, Čehova, Kirbiš, Blažič, Bzen, Omulec, Kac in Pezdilček. V nadzornem odboru so: Kristovič, Jaklič, Mandelc in Vošnjak. Postajo za prvo ponoč vodi g. Ulrich.

u— Iz gledališča. V soboto zvečer pri globoko značajnih cenah zadnjič Maksa Snuderla izvršni sklači »Lopovikinet«. V nedeljo popoldan prvič pri značajnih cenah priljubljeni letošnji Slager »Pod to goro zeleno«. Zvečer ponovitev uspele Zupančičeve tragedije »Veronika Deseniška«.

u— Iz mešanske šolske službe. Za upravitelja mešanske šole v Slovenski Bistrici je imenovan g. Ferdo Vigele, nastavnik iste šole.

u— Med spanjem ukraden. Pekovskemu pomočniku Antonu Paravanu iz Vojašniške ulice 16 je nekoč v času, ko je spal v nezaklepani spalnici ukradel srebrno uro z vrednico vrednosti okoli 400 dinarjev. — Trgovcu Petru Srdiču pa so izmaknili še nezaklepani umazani pražnjak suknjo v vrednosti okoli 700 din.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Francoski institut oprozara in vabi na predavanje o francoskem državniku Clemenceau-ju v soboto 5. t. m. ob 18. v univerzitetni dvorani. Predaval bo g. Jean Jacques Chevallier, profesor na univerzi v Grenobleu, Vabljeni.

u— Obnavljanje Zveze bojevnikov. Kakor nam poročajo, je akcija za obnovo Zveze bojevnikov toliko napredovala, da ja za nedeljo 6. t. m. sklican občni zbor.

u— Na slovo mestne občine. S Poljanškega nasipa nam pišejo: Posebno poglavje o tem, kako se v Ljubljani zaenarja skrb za ceste, tvori brez dvoma del Poljanškega nasipa od ošleca Povšetove ceste do bivše prisilne delavnice, v kateri je zdaj bolnišnica za duševne bolezi. Ta del nasipa je v tako zavrženem stanju, da predstavlja pravo sramoto za Ljubljano, hkratu pa tudi resno nevarnost za pešca. Po regulaciji ceste je ostal en del brez hodnika, čeprav je promet tu izredno velik, saj uporabljajo cesto skoraj vsi vozniki z mestne pristave, ki vozijo zjutraj čez most ob mrtvaščini, in vozniki 40. pešpolka. Namesto hodnika rasejo ob Ljubljani stari kostanji, ob stanovskih hišah umolbolnice pa je zasajena trajna živa meja, da je pešec, ki se hoče izogniti vozu, v večni nevarnosti, da si raztrga obleko ali pa kožo ob nji. Takšna živa meja spada na kmetu za ograjene pašnike, na pa ob prometno cesto, kakršna je Poljanski nasip. Ob Ljubljani bi bilo treba napraviti hodnik za pešce, kostanje, ki niso kraju v noben okras, saj rasejo vsakržežem da so samo v naravo pešcem in voznikom, pa bi bilo treba nadreba. Če bi mestna občina hotela te kostanje darovati mestnim revšem, ki bi jih na svoje stroške pobrli in odpeljali domov, bi napravila poleg koristnega tudi resnično samartansko delo. Živa meja pa se naj bi prav tako zamensila s kakšno bolj praktično ograjo. Pa tudi policija naj bi malo več pozornosti posvetila tej cesti, ker se cestni policisti red menda nekjer drugje toliko ne krši kakor za tem koncu, kjer zlasti kolezarji vozijo največ po hodniku od Povšetove ceste do Ambroževega trga.

u— Žrtve smučanja. Včeraj popoldne so bili reševalci pozvani na glavni kolodvor, od koder so prepejali v bolnišnico odvetnikovega sina Petra Urbanca iz Ljubljane, ki si je na Gorenjskem pri smučanju zlomil nogo.

u— Njena velika ljubezen, lepo duhovito Molnarjevo veseloigrjo uprizore Šentjakohski utri in v nedeljo ob 20.15. Po svoji vedri, nežni in ganljivi vsebini in po nastopajočih osehah spominja lo najnovije Molnarjevo delo v marsičem na Busovo igro »Hkerki nje ekselence«, ki je pred leti dosegla v Šentjakohskem gledališču nenavaden uspeh. Igra je izvrstno našturnirana in na novo opremljena. Sodelujejo: Božarjeva, Petrovičeva, Subičeva, Hanžič, Križnik, Moser in drugi. Kupite vstopnice že vnaprej.

u— Banovinski u-lučneni priredbe v soboto 5. t. m. svoj družabni večer v dvorani hotela »Metropol«, Sodelujeta godba »Sloger in pevski zbor banovinskih uslužbenecv. Vabljeni so člani in njihovi prijatelji.

u— A. D. Jadran danes ob 14. sestanek ženske sekcije. — Nabelnik.

u— Tehniška srednja šola ima jutaj redno plesno vajo ob 15.30 do 20. Adamič, Janko.

u— V mestni klavnici se bo jutri (soboto) ob 15. predajalo na prosti stojnici prašičje meso po znatno znižani ceni.

Iz Maribora

u— Srebrno poroko je praznoval v ožjem krogu ekonom moške kaznilnice g. Albert Zavodnik. Ves Maribor pozna Bertina, dobrično in vneta ga Šoška, ki od moljadi do jeseni pridno telovadi na matičnem sokolskem telovadišču. Ko obhaja skupno s svojo oboževano in dobrosrčno soprogo go Elo v krogu svojevcv in ljubljensih otrok srebrn poročni jubilej, se številnim prijateljem priključujemo z vso željo, da bi sledila zlata in diamantna poroka v zdravju, sreči in zadovoljstvu.

u— Pri Abrahamu. Danes v petek obhaja 50-letnico rojstva znani rospoksi gospodar in zaslužni kamniški župan Peter Lovrenčič. Slavljene slovi kot dober gospodar, čigar največje veselje je, če so vsi njegovi prostori polni gostov. S pridvostjo in varčnostjo si je ustvaril lepo pozidico in si je tudi v občinski politiki stekel mnogo zaslug. Stevilnim čestitkam se pridružujemo tudi mi in mu kičemo, naj bi v krogu svojevcv doživel skrajne meje človeškega življenja.

u— Slomslova nagrada. Na željo »Umetniškega kluba v Mariboru« je mesno poglavarstvo rok za vložitev rokopisov za Siom skovo nagrado podaljšalo do 30. septembra t. l. Po možnosti naj se vložilo dela napisana s strojem in v treh izvodi.

u— Dobra studenska sreča. Te dni je imel študentski Rdeči svoj redni občni zbor. Poročila so pričala o vnetem človekoljubnem delu v tem važnem delavskem središču in pridelanju. Dohodki izkazujejo 16.643,36 din, izdatki pa 15.306,25 din. Društveno je lovanje se topla polivalih zasloveska sreskega odbora RK vpok. šol. nadzornik I. Tomažič. Pri volitvah so bili izvoljeni: Dr. Korošnik predsednik, Kaloh in Lintner, podpredsednik. Odborniki: Kontler, Vraac, Horvat, Pušnik, Černečak, Rantaševa, Čehova, Kirbiš, Blažič, Bzen, Omulec, Kac in Pezdilček. V nadzornem odboru so: Kristovič, Jaklič, Mandelc in Vošnjak. Postajo za prvo ponoč vodi g. Ulrich.

u— Iz gledališča. V soboto zvečer pri globoko značajnih cenah zadnjič Maksa Snuderla izvršni sklači »Lopovikinet«. V nedeljo popoldan prvič pri značajnih cenah priljubljeni letošnji Slager »Pod to goro zeleno«. Zvečer ponovitev uspele Zupančičeve tragedije »Veronika Deseniška«.

u— Iz mešanske šolske službe. Za upravitelja mešanske šole v Slovenski Bistrici je imenovan g. Ferdo Vigele, nastavnik iste šole.

u— Med spanjem ukraden. Pekovskemu pomočniku Antonu Paravanu iz Vojašniške ulice 16 je nekoč v času, ko je spal v nezaklepani spalnici ukradel srebrno uro z vrednico vrednosti okoli 400 dinarjev. — Trgovcu Petru Srdiču pa so izmaknili še nezaklepani umazani pražnjak suknjo v vrednosti okoli 700 din.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

u— Slivaški uboj. Pred 14 dnevi smo poročali o napadu v Slivnici, kjer je postal 28 letni železniški uslužbenec Dolenc Jernej iz Slivnice, ki so ga z nevarnimi poskodbami in vbojljanji na vratu prepeljali v splošno bolnišnico. Dolenc se je etanju v zadnjem času tako postlašalo da je večraj zjutraj izdihnil. Vzroke njegove smrti bo ugotovila sodna občudnica in so orožniki že aretirali nekatere sumljive osebe, katerih izpovedbe bodo nadvomno pojasnile dolslej skrivnostni napad.

Samo še 2 dni!
milijonski film
DOBRA ZEMLJA
danes ob 16. uri
Zadnji dve predstavi radi koncerta odpadeta!
KINO MATICA 21-24

u— Viomilka smola. Službojemcu stražniku v Tattenbachovi ulici se je v noči na četrtek zdelo sumljiva neka ženska, ki se je smukala v bližini Sattlerjeve krojaške delavnice v Tattenbachovi ulici, kjer je bil nedavno izvršen vrom. Ženska je izgubila, čim je zagledala stražnika. Stražnik je takoj prepejal plot ob bližnje gostilne do Kristanove hiše in našel pred vrati omenjene krojaške delavnice skrinjo, sveder in prazen nahrbtnik, kamor je prepredeni viomilce očitno hoteli spraviti ukradeno blago. Zdi se, da je delal viomilcu precej težave železnični drog preko vrat. Izgubila ženska bi bila najbrže morala prevzeti preko ograje ukradeno blago.

Iz Celja

u— Predavanje za

Klet in restavracija Zvezda

Danes bomo spet servirali odlično pripravljene MORSKE RIBE. Na razpolago bodo:

- LUBEN (branzin)
- LOVRATA (orada)
- TRILJE (barbon)
- LIST (sfolja)
- CIPALJ (cievolo)
- KOVAC (sanplero)
- SKUŠA (seombri)
- LIGNJI (calamari)
- RAKI (scamp)

kuč, odličan hamburger, rizing, cvček in izvrstna dalmatinska vina, še posebej vabijo ljubitelje res dobrih vin.

Gospodarstvo

Naša trgovina z najvažnejšimi državami

Že v sredo je »Jutro« objavilo pregled gibanja naše zunanje trgovine z Nemčijo, ki je tudi lani zavzela tako v našem izvozu kakor tudi v našem uvozu prvo mesto med vsemi državami. Danes prinašamo nekaj zanimivih številk o gibanju naše trgovine z ostalimi najvažnejšimi državami:

Povečana aktivnost trgovine z Avstrijo

Kakor lani je bila Avstrija tudi letos med državami, kamor izvažamo, na drugem mestu z deležem 13,5% celotnega izvoza (prejšnje leto 14,6%), medtem ko je bila pri uvozu Avstrija kakor lani na tretjem mestu z deležem 10,3% (prejšnje leto 11,9%). Odstotni delež Avstrije pri našem izvozu in uvozu je torej lani nekoliko nazadovol. Po vrednosti se je naša trgovina z Avstrijo za lani letu gibala tako:

Leto	Izvoz	Uvoz	Saldo
1933	732	463	+ 269
1934	634	442	+ 192
1935	577	441	+ 136
1936	640	420	+ 220
1937	848	538	+ 310

Razvoj naše trgovine z Avstrijo je v sedanjem trenutku posebno zanimiv, ker se jutri prične na Dunaju trgovinska pogajanja s to državo. Naš izvoz z Avstrijo je do l. 1935. stalno nazadovol, medtem ko smo v splošnem v naši zunanji trgovini dosegli najnižje stanje izvoza dve leti prej. V l. 1936 in 1937. pa se je izvoz v Avstrijo pričel zopet naglo dvigati. Temu dvigavanju izvoza je lani sledilo tudi prejšnje povečanje uvoza, vendar ne v takem obsegu, kakor to vidimo pri izvozu in je aktivnost naše trgovinske bilance z Avstrijo v preteklem letu preokorčila 300 milijonov Din.

Ta razvoj trgovinske bilance daje Avstriji v prvi vrsti povod, da prihaja na pogajanja z različnimi zahtevami. Povečanje izvoza v Avstrijo je lani nastalo predvsem zaradi znatnih avstrijskih nakupov koruze. To koruzo pa je morala Avstrija v smislu naših deviznih predpisov plačati v devizah. Sedaj pa zahteva, da se ji prizna v bodoče možnost plačila preko kliranga. Naša trgovina z Avstrijo mora biti vedno, če hočemo imeti izravnano plačilno bilanco, aktivna, ker imamo izven trgovinskega prometa v Avstriji mnogo več plačil, kakor jih ima Avstrija pri nas. Če bi lani Avstrija uvažala našo koruzo proti plačilu v klirangu, bi imelo to za posledico, da bi tečaj šilinga v privatnem klirangu hudo popustil, kar gotovo tudi ne bi bilo po volji Avstriji.

Obnova trgovine z Italijo

Italija je lani v naši izvojni statistiki prišla zopet na tretje mesto z deležem 9,4%, medtem ko je bila leta 1936 zaradi sankcij na devetem mestu z deležem 3,1%. Prej pa je dolgo vrsto let zavzemala prvo mesto. Pri uvozu pa je Italija na četrtem mestu z deležem 8,2% (prejšnje leto je bila na osmem mestu z deležem 2,5%). Kako se je lani gibala vrednost naše trgovine z Italijo, nam kažejo naslednje številke (v milijonih Din):

Leto	Izvoz	Uvoz	Saldo
1934	798	555	+ 243
1935	672	371	+ 301
1936	137	102	+ 35
1937	587	430	+ 157

Izvoz v Italijo je lani dosegel 587 milijonov Din. S tem smo dosegli okrog 87% vrednosti našega izvoza v letu 1935, to je v zadnjem letu pred sankcijami, odnosno 72% našega izvoza v l. 1934. Uvoz iz Italije pa je lani že preokorčil uvoz v l. 1935. V tem zadnjem letu pred sankcijami smo imeli izredno visok izvojni presežek v prometu z Italijo, ker se je uvoz zelo skrilil. To pa je imelo za posledico, da so nastale znanstvene klirinške teratve v Italiji in še danes ta saldo iz l. 1935 ni docela izravnano. Po obnovi trgovinskega prometa z Italijo je bila spremenjena klirinška pogodba. Sedaj nam Italija ne plačuje nič več v devizah (prej 15%) temveč se morajo plačila za izvoz in uvoz med seboj izravnati. Čeprav je bila lani aktivnost naše trgovine z Italijo za polovico manjša nego v l. 1935, je ta aktivnost zaradi sorenobne klirinške pogodbe povzročila, da je v novem klirangu nastal zopet prav znaten nov saldo, ki je že ob koncu leta dosegel 50 milijonov lir.

Nazadovanje prometa s Češkoslovaško

Drugo mesto v naši uvojni trgovini z deležem 11,1% (prejšnje leto 15,4%) zavzema še vedno Češkoslovaška, ki pa je v naši izvojni trgovini prešla s tretjega na četrto mesto, pri čemer se je delež zmanjšal od 12,3 na 7,9%. Po vrednosti opazimo lani v prometu s Češkoslovaško nazadovanje tako pri izvozu kakor tudi pri uvozu, kakor nam to kažejo naslednje številke (v milijonih Din):

Leto	Izvoz	Uvoz	Saldo
1933	366	349	+ 17
1934	437	418	+ 19
1935	540	517	+ 23
1936	540	626	- 86
1937	493	580	- 87

V letu 1936. se je znatno dvignil naš uvoz iz Češkoslovaške, in sicer predvsem zaradi tega, ker smo v dobi sankcij kupovali bombažno prejo predvsem iz Češkoslovaške. Zaradi tega znatnega uvoza je nastala v prometu s Češkoslovaško v tem letu zopet pasivna trgovinska bilanca. Tudi lani je uvoz presegal izvoz, to pa zaradi tega, ker se je zmanjšal naš izvoz v Češkoslovaško. Medtem ko je Češkoslovaška l. 1935. prevzela še 13,4% vsega na-

šega izvoza, je lani ta delež nazadovol na 7,9%.

Naglo povečanje našega izvoza v Belgijo in Francijo

Naš trgovinski promet z Belgijo in Francijo kaže zadnja leta nepričakovano naglo naraščanje. Povečanje izvoza v Francijo je predvsem posledica znatnih francoskih nakupov pšenice in koruze in je torej bolj slučajno. Povečanje izvoza v Belgijo pa je nastalo zaradi znatnih nakupov kovin in rud.

Belgija je lani v naši izvojni statistiki prišla s šestega na četrto mesto, in sicer z deležem 8,3% (prejšnje leto 5,2), medtem ko se je naš uvoz iz Belgije celo nekoliko zmanjšal. Ogromni izvojni presežek nam je prinesel znaten dotok svobodnih deviz, kar nam je Belgija rade in kovine plačevala v devizah (z novim letom je bil ukinitelj klirang in se obojestranski promet plačuje v svobodnih devizah). Gibanje naše trgovine z Belgijo je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih Din):

Leto	Izvoz	Uvoz	Saldo
1935	136	69	+ 67
1936	227	101	+ 126
1937	519	84	+ 435

Presežek našega izvoza v Belgijo nad uvozom iz Belgije je lani dosegel impozantno vsoto 435 milijonov Din.

Francija je lani prišla v naši izvojni statistiki z 11. na 7. mesto in sicer z deležem 5,4% celotnega izvoza (prejšnje leto 2,0). Uvoz iz Francije pa je lani ponovno nazadovol in je prišla Francija v uvojni statistiki z 9. na 11. mesto. Po vrednosti se je gibala naša zunanja trgovina s Francijo v zadnjih letih takole (v milijonih Din):

Leto	Izvoz	Uvoz	Saldo
1935	63	161	- 98
1936	86	101	- 15
1937	339	91	+ 248

Anglija in Zedinjene države

Ko so v teku gospodarske krize skoro vse naše sosedne države zaprele svoje meje proti našemu izvozu, smo pričeli iskati intenzivnejših stikov z oddaljenimi prekomorskimi državami. Tako opazamo zadnja leta, da se je znatno dvignila naša trgovina preko morja. To velja v prvi vrsti za Anglijo in Zedinjene države, kamor je naš izvoz zadnja leta stalno naraščal. V kakšnem obsegu nam je uspelo povečati izvoz v Anglijo in Zedinjene države, nam kaže naslednja primerjava (v milijonih Din):

Leto	Anglijo	Zed. države
1932	65	29
1933	90	64
1934	181	157
1935	212	225
1936	432	214
1937	465	291

Medtem ko smo l. 1932. v Anglijo in Zedinjene države skupaj izvozili komaj za 94 milijonov Din, kar je takrat predstavljalo dobre 3% vsega našega izvoza, je lani izvoz v Anglijo in Zedinjene države dosegel že 756 milijonov ali preko 12% celotnega našega izvoza.

Trgovinska bilanca z obema državama se je istočasno precej popravila. Medtem ko smo imeli prej z Zedinjenimi državami hudo pasivno trgovinsko bilanco, je lani pasivnost znašala le še 11 milijonov Din. V trgovini z Anglijo pa beležimo lani znova aktivno bilanco in znaša aktivni presežek 55 milijonov Din.

Naglo naraščanje novih vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski

Poročali smo že, da v prvih štirih tednih januarja znašal dotok novih vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski 131 milijonov Din. V naših izvajanjih smo postavili v račun, da je od tega znatnega dotoka pripisati 4 milijone Din na obresti za lansko leto. Sedaj pa nam poroča Mestna hranilnica da v tej številki še niso upoštevane pripisane obresti za lansko leto temveč da gre za čisti presežek novih vlog nad dvigi.

Na razpolago nam je sedaj tudi končna številka za januar. V tem mesecu je znašal čisti dotok novih vlog 14,1 milijona Din, medtem ko je znašal lani v decembru 5,3 milijona Din, v novembru 2,6 milijona Din in v oktobru 3,2 milijona Din. Dnevno pritok pri Mestni hranilnici znatne nove vloge in se je zadnji dni gibal dnevnimi presežki vlog nad dvigi na višini okrog 700.000 do 800.000 Din. Ob koncu januarja so znašale brez pripisanih obresti nove vloge že 106,7 milijona Din. Če še pristojejo oproščene vloge, tedaj znaša skupna vsota novih in oproščenih vlog, ki so vsak čas na razpolago vlagateljem preko 207 milijonov.

Kakor poročajo iz Beograda, bo dobila Mestna hranilnica ljubljanska pri Narodni banki likviditetni kredit v višini 35 milijonov Din, kar bo hranilnici omogočilo, da v doglednem času postopno oprosti vse stare vloge.

Gospodarske vesti

— Pred spremembo zakona o državnih trošarin. V sredo je bila v Beogradu seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov, na kateri so razpravljali o raznih zakonskih predlogih. Med njimi je predvsem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarin. Poleg tega je odbor razpravjal o predlogu rudarskega zakona, o predlogu uredbe o po-

biljanju krošnjarstva, o predlogu uredbe za gradnjo silosov, o predlogu zakona o veterinarski službi ter končno o predlogu uredbe o dobrovoljih.

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo. V zvezi s pričekom trgovinskih pogajanj med Jugoslavijo in Avstrijo poročajo z Dunaja, da se tičejo zahteve Avstrije predvsem plačila za uvoženo koruzo. Doslej je morala Avstrija plačevati uvoženo jugoslovansko koruzo v devizah. Sedaj pa bo najbrž sklenjeno, da bo Avstrija od fiktivne cene za uvoženo koruzo plačala eno petino v šilingih preko kliranga, štiri petine pa bi se obračunale s kompenzacijskimi dobavami. Nadalje bodo pri pogajanjih razpravljali o zvišanju jugoslovenskih kontingentov za izvoz svinj, perutnine, sadja in zelenjave, naša država pa naj bi dala olajšave za uvoz avstrijskih industrijskih izdelkov.

— Trgovinska pogajanja z Zedinjenimi državami. Iz Beograda poročajo, da so trgovinska pogajanja z Zedinjenimi državami, ki se vodijo preko diplomatskih predstavnikov, v glavnem končana v plačilnem prometu z Zedinjenimi državami bo uveden sistem svobodnih deviznih plačil, kakor je to že urejeno z Anglijo. Belgijo in Francijo. Zedinjene države so pripravljene povečati uvoz iz Jugoslavije, vendar zahtevajo, da se poveča jugoslovanski uvoz ameriških avtomobilov, strojev, radijskih aparatov in slinčnega blaga.

— Podražitev sladkorja v Zagrebu. Zagreški trgovci so te dni deloma povišali ceno sladkorja. Tvornice sladkorja zatrjujejo, da one niso povišale cene, pač pa se je podražil prevoz za okrog 10 par pri kilogramu.

Borze

3. februarja

Na ljubljanski borzi so danes avstrijski šilingi za malenkost popustili in so se trgovali po 8,70, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 278. V zagrebškem privatnem klirangu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,71 (v Beogradu 8,73 bl.), angleški funti po 288 in grški bane po 28. Nemški klirinški četi so danes kakor je bilo pričakovati, na vseh borzah popustili. V Ljubljani so se nudili po 14,50 brez povpraševanja, v Beogradu je bil promet po 14,210, v Zagrebu pa po 14,4350 olnosno za konec februarja po 14,3250 in za konec marca po 14,3850.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila danes tendenca v državnih papirih nadalje čvrsta. Vojna škoda se je ponovno dvignila za več točk in je prišlo do prometa po 445 (v Beogradu prav tako po 445). Tudi tečajji ostalih državnih vrednot so ponovni narašeli, vendar ni prišlo do zaključkov. Promet pa je bil zabeležen še v delnicah Trboveljske po 225.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2402,16 — 2416,76, Berlin 1738,78 — 1747,66, Bruselj 728,24 — 733,31, Curih 996,45 — 1003,52, London 215,03 — 217,08, Newyork 4268,51 — 4304,82, Pariz 140,56 — 142, Praga 150,93 — 152,04, Trst 225,64 — 228,78.

Curih, Beograd 10, Pariz 14,10, London 21,6050, Newyork 431,375, Bruselj 73,08, Milan 22,71, Amsterdam 240,95, Berlin 174,07,0 Dunaj 81,30, Stockholm 111,3750, Oslo 108,5750, København 96,45, Praga 15,15, Varšava 82, Buimpešt 80,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 443 — 449, 4% agrarne 61 den., 4% severne agrarne 59 — 61, 6% begluške 86 den., 6% dalmatinske agrarne 85,50 — 86,50, 7% investicijske 99 den., 7% stabilizacijske 95 den., 7% Drž. hip. banka 99,50 — 100, 7% Blair 90 — 91, 8% Blair 97 — 100; delnice: PAB 222 — 225, Trboveljska 225 — 240, Gutmann 57 bl., Sečerana Osejček 162,50 bl., Dubrovačka 400 — 450, Osejanja 600 — 650, Jalbranska 405 den.

Beograd Vojna škoda 444 — 444,50 (445), 4% agrarne 60 den., 6% begluške 88 den., 6% dalm. agrarne 87 den., 7% invest 99,50 — 102, 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 91 — 92 (90,50), 8% Blair 98 — 100, Narodna banka 7710 den. (7720).

Blagovna tržišča

ZTU

+ Chicago, 3. februarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 93,875, za julij 89,875, za sept. 89,75; koruza: za maj 58,50, za julij 59,25.

+ Winnipeg, 3. februarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 126,50, za julij 118,75.

+ Novo-sadska blagovna borza (t. m.). Tendenca mirna. — Pšenica: (78 — 79) kg; baška in sremska 178 — 180, baška poliska 179 — 181, slavonka 178 — 180, Koruza: baška 92 — 94, banatska 91 — 93, baška nova sušena 106 — 108, Oves: baška 130 — 132, sremski 131 — 133, slavonki 135 — 137, Jermen: baški in sremski 69/64 kg 135 — 137,50, Moka: baška in sremska 0/25 — 0/22, 27,50 — 28,25; 0/25 252,50 — 262,50; 0/5 232,50 — 242,50; 0/6 212,50 — 222,50; 0/7 182,50 — 192,50; 0/8 125 — 130, Otrubi: baški in sremski v vrečah 98 — 100, Fižol: baški in sremski 203 — 205.

ROMBAZ

+ Liverpool, 2. februarja. Tendenca mirna. Zaključni tečaj: za februar 4,75 (prejšnji dan 4,76), za maj 4,83 (4,84), za sept. 4,92 (4,93).

+ Newyork, 2. februarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaj: za februar 8,40 (8,39), za maj 8,51 (8,48), za okt. 8,71 (8,68).

Muta je še zmerom brez mostu

Skoro bo minilo pet mesecev ko nam je Drava odnesla most, edino pot k železniški postaji Vuzenici. Osební promet so dalje časa vzdrževali čolnarji. Kdor je bil dovolj pogumen, se je poslužil tega nezanesljivega prevoznega sredstva. Ves ostali osební in tovorni promet pa je bil osredotočen na 9 km oddaljeno železniško postajo Vuhred, delno tudi na Dravograd, kar pa je prevoz znatno podražilo.

V začetku decembra smo dobili odpuščeno v tem, da je g. Robert Viher z Vuzenice upostavljal brod, ki zasolino oskrbuje promet med Muto in Vuzenico. Ker je pa prevoz s brodom namenjen v prvi vrsti osebnemu prometu, ni ostali promet v celoti upostavljen, kar čutila zlasti oba trga.

V zadnjem času so se sicer začela popravila starega mostu, ki pa pri seda-

njem neugodnem vremenu zelo počasi napredujejo. Sicer pa gledamo na sodanja popravila zelo optimistično, kajti ni izključeno, da nas spet kmalu ne zadene silna neugoda kakor 11. septembra lani, ko so nam izpred oči odplavali po Dravi strohneli deli starega mosta. Upoštevati je treba, da Muta kot trg ni zakonito hribovsko naselje, ima živahno lesno industrijo, stoji tik avstrijske meje, ima pa tudi od leta do leta živahnejši tujski promet. Omembe vredna je zlasti tudi domača železna industrija, ki se pod vodstvom ravnatelja g. Bremca uspešno razvija ter s tem znatno manjša brezposelnost v našem kraju. Potrebno bi bilo, da bi povečala oblastvo popravilu našega mosta večjo pozornost, da bo most res ustrezal vsem potrebam.

Štiri posojila praške občine

Praga, 3. februarja. b. Praški mestni svet je sklenil najeti štiri posojila v skupnem znesku 60 milijonov Kč, in sicer 20 milijonov pri državni banki, po 15 milijonov pri splošnem pokojninskem zavodu in Assicurazioni Generali ter 10 milijonov pri splošni delavski blagajni. Posojila bodo namenjena organizaciji produktivnega skrbstva za brezposelne.

Iz Julijske krajine

Dve aretaciji. V Tolminu so aretirali 66 let starega Ivana Rutarja, pri katerem so našli o priliki posebne hišne preiskave vojaško puško, za katero ni imel predpisane dovoljenja. Rutarja so odvedli v tolimnske zapore. Iz slinčnih razlogov je bil na Srpenici aretiran 23 let star Anton Piculin, rj njem so našli nekaj malega amonitika in dve dinamitni patroni. Sedaj je v goriskih zaporih.

V Marežigah, znani vasi v slovenski Istri, so dobili poštni urad. Pošta je pričela obratovati s 1. februarjem. Urad sprejema denarne in druge vrednostne pošiljke do vrednosti 1000 lir.

Zagrska občina je najela pri goriški mestni hranilnici posojilo v znesku 50.000 lir. Posojilo se bo obrestovalo po 7%. Pokrajinski upravni svet je to novo zadolžitve občine na svoji zadnji seji odobril.

Goriški pokrajinski svet za korporacijsko gospodarstvo, ki igra vlogo nekake gospodarske zbornice, je imel pretekli četrtek sejo, na kateri je podrobno razpravljalo o raznih avtarhičnih načrtih in o rezultatih režimske populacijske politike, doseženih v zadnjih letih na Goriškem. Sprejel je tudi svoj proračun za poslovno dobo 1938, ki je od 1. januarja že v teku. Proračun izdatkov znaša skoraj 850.000 lir.

Vipavski vodovodni konzorcij je do zadnjih dni vodil poseben prefekturni komisar. Zadnji četrtek pa je prefekt izdal dekret, po katerem je upravo konzorcija spet prevzel upravni odbor, kakor to določajo njegova pravila. Po tem dekretu so bili imenovani v omenjeni odbor inž. Pavel Reinhold kot predsednik, inž. Villani, dr. Ivan Cossio, Girolomni, Viktor Leban, odv. Vincij in grof Obizzo kot člani.

V Rossettiem gledališču v Trstu gostuje te dni znani milanski operni pevec Benjamin Gigli. Gigli je prevzel glavno vlogo v operi »Manone«. Premiera je bila napovedana spetkeča za 5. t. m. V zadnjih dneh so se odločili že za četrtek 3. t. m. Po informacijah od torita pa so premiero zaradi pevečve indispozicije zopet odgodili na nedeljo olnosno na torek 8. t. m.

Novi žrtvi granate. V goriški okolici re je pred dnevi ponesrečil 14 let stari Ladislav Devetak. Nekje v gozdu je našel granato, jo skušal razstaviti, pa mu je v rokah eksplodirala, tako da so ga drobit granate smrtno nevarno ranili. Ljudje, ki so čuli eksplozijo, so mu pritekli na pomoč. Fanta, ki se je onesvestil, so hitro prepeljali v goriško bolnico, kjer si zdravnik zdaj prizadeva, da bi mu rešili življenje. Njegovo stanje se v zadnjih štirih dneh, od kar je v bolnici, še ni popravilo. — Druga taka nesreča se je pripetila 46 letnemu Francetu Strgarju v Grgarju. Na vrtu je prekopaval zemljo. Z motiko je nenadno nevede udaril po granati, ki se je bila za časa svetovne vojne zarila v njegov vrt, tako močno, da je eksplodirala. Tudi Strgarja so s smrtno nevarnimi poškodbami prepeljali v goriško bolnišnico.

Med igro pod avto. Nesreča, ki se je pripetila preteklo soboto, ko je avto povozil 9 let starega fanta Alberta Bentina do smrti, je na Opčinah izzvala veliko vznemirjenje. Otrok se je z drugo deco igral na prostem. Od sežanske strani je tam mimo povsem nepričakovano pridrel avto, katerega voznik se očitno ni nič kaj oziral na otroke in je privozil v sredo med nje z nezmanjšano brzino. Bencinofant je bil kar nenadoma pred vozom, ki ga je v svo silo podri na tla in povozil. Še z istim avtomobilom so ga v naglici prepeljali v tržaško bolnico, kjer pa je kmalu podlegel smrtnim poškodbam. Otrčka so v ponedeljek pokopali. Šofer se je moral staviti na razpolago sodišču.

Voznikova nesreča. V Lokavcu pri Ajdovščini se je pred dnevi pripetila 35letnemu Frideriku Komparu huda nesreča. Z vozom se je vračal s polja po poljski poti domov. Nenaodoma pa je velik kamen, ki je mohl iz cestišča, dvignil kolo voza, tako da se je nagnil na stran in je Kompare padel z njega. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v goriško bolnico, kjer se bori s smrtjo.

V Gorici je nastal preteklo nedeljo popoldne v delavnici mizarškega mojstra Emila Juha požar, ki se je naglo razširil med skladovnice suhih desk. Nastala je nevarnost, da ogenj uniči vso zalogo lesa in pohištva in sploh vso delavnico. K sreči so bili goriški gasilci kmalu pri delu, tako da jim je z energično akcijo uspelo rešiti vsaj nekaj pohištva in delavnico. Požar je povzročil mizarju precejšnjo škodo.

Na Grmadi pri Trzinu je nastal pred dnevi velik požar, ki se je naglo širil po grmovju in gozdiču okrog kote 104. Požar, ki je nastal sredi noči, je do jutraj, ko so ga pričeli gasiti, uničil že vse rastlinje na ozemlju 20.000 kv. m. Ob 4. jutraj se je zbralo na Grmadi več oddelkov gozdne milice, gasilci iz Trzica in večje število ljudi, ki so pričeli ogenj izloirati, kar se jim je v nekaj urah tudi posrečilo. Škodo cenijo na kakih 10.000 lir.

Zvečer potrebno, zjutraj neavtilno: zobna pasta Chlorodont

Dolgo življenje, nagla smrt

Daleč po Zasavju znani Jože Jelnikar je nedavno praznoval 90 letnico. Kmalu nato pa je potrkala na njegova vrata bolezen Krepki Kresničian, ki ni bil vajen bolehanja, je tegel in kar v dveh dneh je tudi podlegel. Ob izredno veliki udeležbi smo ga pokopali na prisojnem kresniškem pokopališču.

Po domače smo ga vsi imenovali Bedena. Bil je s precej dobre kmetije in kot edinec v mladih letih oproščon vojaške službe. Hotel pa je izkusiti nekaj sveta, zato si je poiskal zaslužka kot delavec pri brzojavnih napravah. Tisto dobo so po Avstriji ravno začeli razpeljavati brzojavno omrežje. Jelnikar je s krampom v roki premeril bivšo Kranjsko, Korosko in štajersko. Bil je živa zemljepisna knjiga in je znal zanimivo pripovedovati o tem in onem slovenskem kraju. Nekoč ga je zadela nesreča. Padel je s 15 m visokega droga in udaril s tako silo ob tla, da je oblezal nezavesten. Čakali so njegove smrti

Rusija proti Japonski

Pred novo vojno v Aziji? — Uloga Magnetogorska in Kuzneckostroja — Ruske bojne sile na Daljnem vzhodu — Vladivostok je pripravljen

Zanesljiva poročila vedo povedati, da se Rusija z vso naglico pripravlja na spopad z Japonsko. Po vojni 1.1904/05 se vojna med obema državama prav za prav nikoli ni končala, nadaljevala se je do današnjih dni samo z nektravimi pripomočki. Sem spadajo tudi priprave za nov krvavi spopad, ki niso šele od danes.

Inostranstvo ni pripisovalo posebnega pomena dejstvu, da je Rusija zgradila ogromni industrijski središčni Magnetogorsk in Kuzneckostroja. Smatrali so ju za nekakšno notranje propagandno dejanje sovjetov. Izkazalo pa se je, da rabita ti dve mesti, izmed katerih daje prvo železo in jeklo, drugo pa ogromne množine premoga, samo vojnim namenom. Tako je tudi s številnimi drugimi gospodarskimi centralami, ki so v boljševiški državi popolnoma neodvisne od ostalih gospodarskih virov. Magnetogorsk in Kuzneckostroja omogočata, da bodo armade, ki bodo v neizbežni vojni operirale proti Japonski, popolnoma neodvisen faktor, ki ne bo mogel nikoli doživeti vojaške katastrofe iz istih razlogov

kakor carske armade 1.1904. Isti razlogi so vodili do gradnje Turksiba, železnice proge, ki veže Sibirijo s Turkestanom. Sovjeti se ne strajajo nobenega truda in nobene žrtve, da bi se čim prej in čim bolj pripravili za vojno.

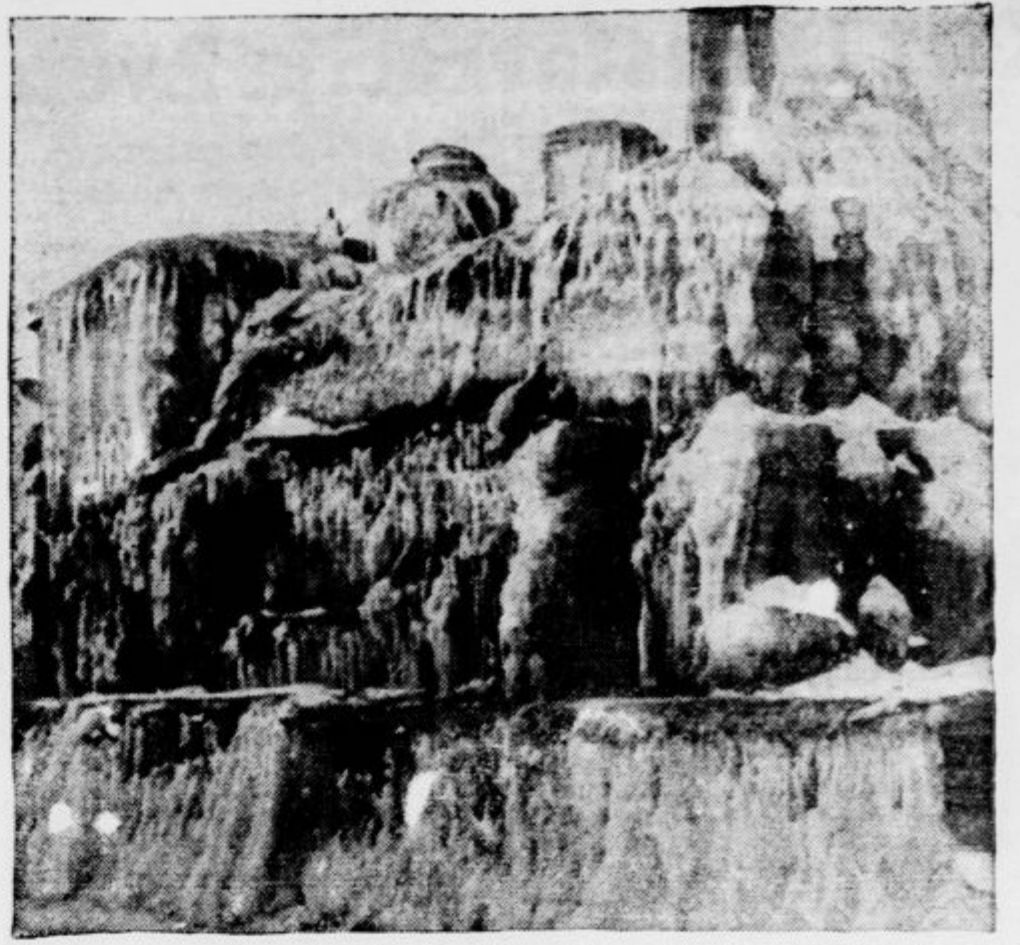
Jedro sovjetskih bojnih sil na Daljnem Vzhodu predstavlja armada 350.000 mož, zračne sile obsegajo 1500 bombnikov in letalskih letal, ki pa njihovo število vsak dan povečujejo z novimi stroji, zgrajenimi po zadnjih tehničnih dognanjih. V zadnjih dneh so iz evropske Rusije poslali na Daljni Vzhod tri pehotne divizije, dve motorizirani diviziji, eno konjeniško, dve topniški in eno pionirsko divizijo. Razen s temi rednimi četami pa razpolagajo sovjeti s posebnimi bataljoni, ki so sestavljeni iz pol divjih nomadskih prebivalcev Mongolske in ki so se posebno izveščani za gveriljsko vojno.

Rusko daljnovzhodno brodoge svoje moči ne opira na oklopnice temveč na neštivilne podmornice, ki čakajo razstavljene

v poedine dele v vladivostoških ladjedelnih na svoj namen. Ta obmorska trdnjava je pod najstrožjim nadzorom vojaških poveljstev. Vstop v zaprte pasove se kaznuje s smrtjo. Dovodne ceste v Vladivostok so podimnirane in sicer po novi metodi, ki onemogoča, da bi se mine uničile pod vplivom vode ali zraka.

Kako kritičen je sedanjí položaj, je najbolje razvidno iz tega, da je Blücher, vrhovni poveljnik ruskih daljnovzhodnih armad ostal v Mongoliji, čeprav so ga izvolili za poslanca v novem Stalnovem parlamentu in bi moral na otvoritev tega parlamenta v Moskvo. Da bo v spopadu z Japonsko baš Mongolska imela veliko ulogo, je videti iz tega, da je poveljnik rdeče armade posvetil posebno skrb izsolanju mongolskih častnikov. Mongolski poslanik v Moskvi Sagaj je pred kratkim obiskal Stalina in Molotova ter naročil zelo velike količine streliva za mongolsko armado. V Moskvo je prišla tudi cela vrsta mongolskih generalov, da se osebno pomenijo z Vorosilovim in Budjenijem.

Ostra zima v Ameriki

Amerika ima letos zelo mrzlo zimo in lokomotive s takšnim naravnim okrasjem na njenih progah so vsakdanja prikažen

Operacija v višini 3000 m

Vojaški nož in vilice namesto kirurških instrumentov

Švicarski listi poročajo o nenavadni operaciji, ki jo je izvršil železovski kirurg dr. Francois Ody na Mont Blancu in ki bo obveljala za eno velikih dejanj zdravniške vede.

Dr. Ody je napravil v spremstvu nekkih zakoncev Guyenih turo na Mont Blanc in je vodil na povratku preko širše ledne planjave v višini 3500 m. Nenadno ga je potegnulo nazaj in komaj v zadnjem trenutku mu je uspelo, da se je oprjel neke skale, a njegova spremljevalca sta padla v neko lednjško razpoko in vnila na pomoč. Z nadčloveškim naporom je dr. Ody vzdržal njuno težo — vrv se za srčico ni utrgala — toliko časa, da je prišla pomoč Reševalcem je uspelo, da so Guyeva potegnili iz razpoke. Ga. Guyeva je oslala kakor po čudežu nepoškodovana — nje mož pa je imel strašno rano na glavi in možgani so mu gledali iz lobanje.

Guyva, ki navzlic najhujšim bolečinam ni izgubil zavesti, so prenesli v najbližjo planinsko kočjo in tu je dr. Ody izvršil dejanje, ki je v znanosti edinstveno. Vedel je, da ima operacija možnostov le nekaj, če se ne izvede v leku šestih ur, in da bi bil njegov tovariš izgubljen, če bi z operativnim posežkom okleval. Ne da bi imel kakršen koli kirurški instrument, samo z dvema vilicama in z vojaškim nožem, ki ga je desin feiral v ognju, je dr. Ody ob svitu majhne petrolejske brez anestezijske izvele iz rane štiri kosine drohce. Z dvema prekuhanjama, s konjakkom prepojenima robecima je nato rano za silo zamašil. Šele naslednji dan je prispela iz doline rešilna ekspedicijska, ki je nezavestnega pacienta spravila v Zenevo. Tu je dr. Ody, še z gorskimi čevlji na nogah, izvršil običajno trepanacijo in Guyva dokončno rešil!

Papaninova odprava v nevarnosti

Ledna plošča s taboriščem se je razklala

Sovjetska glavna uprava severne moršice poti je sporočila, da je vladal v zadnjem času v Grenlandskem morju živahen ciklon. Zavoljo hudega severno zapadnega vetra se je razpočila ledna plošča, na kateri tabori Papaninova odprava. Za odpravo samo baje se ni neposredne nevarnosti, vendar so se odločili, da bodo pospešili priprave za nje povratek. Ledolomilec »Tajmir« je naložil letala in čaka na prof. smita, ki je že odpotoval v Murmansk. Nato bo ledolomilec takoj odplul proti Grenlandskemu morju. Reševalne Papaninove skupine z letali bo sedaj težko, ker je preostali del ledne plošče za pristajanje letal premajhen, če se bo mogel ledolomilec postajati dovolj približati, tedaj bodo mogli Papanin in njegovi

tovariši s čolni na njegov krov. Poskusil bodo tudi to, da se preselijo na kakšno večjo ledno ploščo, na kateri bodo letala lahko pristala.

Po zadnjih Papaninovih poročilih, je bila plavajoča ledna plošča na 74. stopinji in 16. minuti severne širine ter 16. stopinji 24 minut zapadne dolžine. S tem, da se je plošča razpočila, je raziskovalcem pot do dveh skladišč živil in do enega skladišča z raznimi tehničnimi potrebščinami odrezana. Iz enega skladišča za kurivo in druge stvari so mogli rešiti vse kar bodo mogli potrebovati. Pod stanovanjskim sotorom so se pojavile manjše razpoke, tako da se je odprava preselila rajši v snežno kočjo.

Nevesta albanskega kralja

Madžarska grofica Geraldina Apponyi, nevesta kralja Zoguja I. kot Mimi v Puccinijevi »Bohemki«

Donavi bodo spremenili ustje

V Cannesu zboruje te dni konferenca donavske komisije. Na dnevnem redu je pred vsem vprašanje, kako bi Donavi ustvarili boljše izliv v Črno morje.

Kakor znano nastajajo v ustju Donave neprestano peščene sipine, ki bi imele za posledico, da bi plozba z večjimi tovornimi ladjami postala nemogoča. Sprememba donavskega ustja bi bilo opazno delo, ki bi imele od nje korist razne države.

Kralj Zogu v Budimpešti

Kakor poročajo iz Budimpešte, bo albanski kralj Zogu prebil teden dni v družbi svoje zaročenke, grofice Geraldine Apponijeve, v madžarski prestolnici. Živel bo v nastrožjem incognito. Obiskal bo tudi nekatere kraje, v katerih je grofica prebila svoja otroška leta.

Žena pesnika Klabunda ustreljena

Nemški listi poročajo, da so v Rusiji ustrelili igralko Carolo Neher, ženo slovitaga, umrlega nemškega pesnika in prevajalca kitajske lirike Klabunda. Neherjeva je odpotovala v Rusijo v februarju 1933. Tam se je poročila z nekim inženirjem, ki so ga v nemkem procesu proti trockistom obsodili na smrt. Sedaj so opravili tudi z njegovo ženo. Igralkin brat je znan slikar v Nemčiji.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Zakladi med dvojnim dnom

Židovska tihotapstva na Češkoslovaškem

Na postaji v Marijinih Laznih na Češkem je neki policist opazoval moža, ki se je vedel zelo sumljivo in ga je odpeljal na

stražnico. Mož se je tam izkazal za Herberta Rosenberga iz Slovaške.

Med zasliševanjem se je zapletl v razna nasprotstva in so ga pridržali. Medtem je carinski urad v Marijinih Laznih dobil v carinjenje kovčeg, katerega lastnik se ni javil. Kovčeg so odprli in so odkrili, da ima dvojno dno, med dvojnimi dnom pa je bilo vrednostnih papirjev in valut za 450.000 Kč. Ugotovili so, da je ta kovčeg pripadal aretiranemu Rosenbergu.

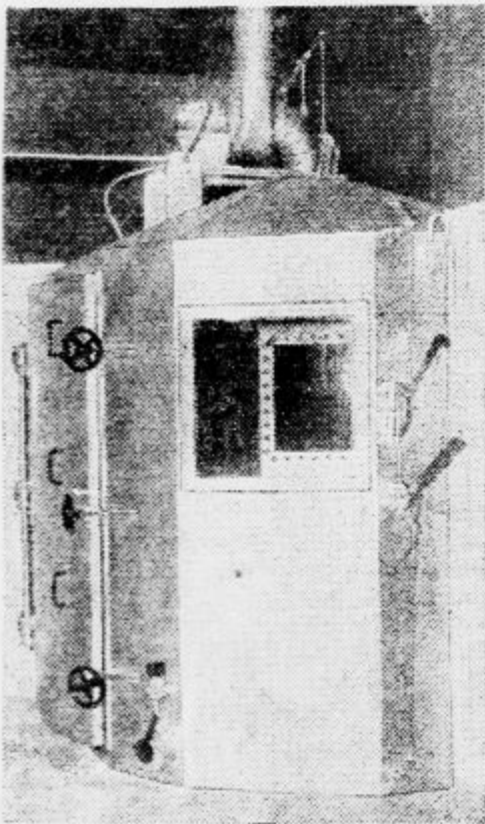
Organi praškega carinskega ravnateljstva so stvar preiskovali dalje in so arretirali nekoga Ernesta Süsskinda iz Podkarpatske Rusije. Pri njem so našli listek za gardero Wilsonove postaje v Pragi. Ko so s tem listkom dvignili kovčeg in ga preiskali, so našli tudi v njem dvojno dno, a med dvojnimi dnom valut ter vrednostnih papirjev za 500.000 Kč.

Oblasti menijo, da pripadata Rosenberg in Süsskind velik mednarodni topli, ki je tihotapila devize in ki je bržkone v zvezi tudi z veliko tihotapsko zadevo, ki so jo odkrili pred nedavnim v Avstriji.

Grob Casanove iščejo

Ze večkrat so v zadnjih letih poročali, da so odkrili grob slovitega Casanove in celo njegove zemeljske ostanke. Kakor je razvidno iz zadnjih poročil čeških listov, pa te vesti ne odgovarjajo dejstvom. V Duchovu sta prispela namreč pravkar dve italijanski muzejski družbi, da bi poiskali Casanov grob. Dobili sta v tem pogledu baje neke informacije s strani neke gospe, katere prababica in prateta sta bili uslužbeni v gradu kjer je Casanova umrl. Italijanski raziskovalci nameravajo poiskati tudi rokopise Casanovih spominov.

Celica za usmrčanje s plinom

V ameriški državi Oregon ne bodo več usmrčali na smrt obsojenih z vrvo, temveč s plinom. Smrti posvečenega kandidata bodo zaprli v takšno celico, kjer bodo spustili nad njega članov plin

Vsak po svoje — tudi na ledu

Dva zanimiva posnetka s tekmovanja drsalnih parov v St. Moritzu. Na levi: brat in sestra Paul in Pierretta Dubois — Na desni: nemška dvojica Herber-Baler

Holandska

Druga evropska republika po Švici

Holandska dažela, kj je postala zavoljo rojstva nove prestolonaslednice središče svetovnega zanimanja, ima za seboj zelo razgledano zgodovino.

V srednjem veku je bila del namškega cesarstva, potem burgundskega kraljevstva, potem je pripadala Avstriji, nato Španiji. Proti koncu 16. stoletja se je s pogumno revolucijo odrgala od Španске in inkvizicije. Vodja te revolucije je bil Viljem Nassau-Oranski. Bil je prednik današnje vladajoče holandske rodbine.

Holandska je postala druga evropska republika po Švici in ostala je to tako dolgo, dokler je ni Napoleon I. daroval svojnemu bratu kot kraljevstvo. Toda Napoleon je svojega brata kmalu odstavil in je Holandsko združil s Francijo. Dunajski kongres je obnovil holandsko kraljevstvo in mu postavil na čelo oranijskega princea Viljema.

Sledila sta mu Viljem II. in Viljem III. s katerim je rodbina Nassau-Oranijska v moškem kolenu izumrla. Viljem III. je bil poročen s princeso Emo Waldeško in Pyromontsko in iz tega zakona izvira sedanja kraljica Viljemina, ki je postala vladarica z desetimi leti. Poročila se je s princem Henrikom Mecklenburškim in iz tega zakona se je rodila spet prestolonaslednica Julijana. Kraljica in princesa sta živeli vedno zelo demokratično. Pogostoma sta se sprehajali po haaških ulicah ali pa se vozili s kolesom v bližnje kopališče Scheweningen. Julijana je študirala na vseučilišču v Leydenu kakor vsaka druga dijalkinja, postala je

doktorica filozofije. Ko se je poročila s princem Bernhardom Lippo-Biesterfeldskim, je po vsej deželi vladalo veliko navdušenje. Holandsko ljudstvo ni prav nič razočarano, da je rodila sedaj deklico namesto moškega potomca. Ze 48 let vladajo deželj ženske in vladajo dobro.

37 let nemški diplomat

Baron von Neurath je obhajal te dni 65-letnico rojstva. Jubilan, ki je že 37 let v diplomatski službi, vodi od nastopa Hitlerjevega režima nemško zun. politiko

Zadnje želje bivšega nemškega cesarja

Bivši nemški cesar Viljem II. je 27. januarja izpolnil 79. leto. Kakor poroča »Daily Herald«, se je ob tej priliki v gradu Doornu zbralo osem članov njegove rodbine, med nji mi bivši prestolonaslednik. S pogledom obrnjenim na zasneženi park, je začel Viljem govoriti v svoji poslednji želji glede svojega groba. Dejal je:

»Rad bi bil siguren, da se bo moja zadnja želja izpolnila. Najrajši bi bil videl, da bi me pokopali poleg vaše mater« v Potsdamu. bojim se pa, da bi to izrabili za propagando in da bi nastale demonstracije.« Potem je pokazal sinovom in vnukom svojo oporoko in nadaljeval: »Tu imam svoje zadnje želje. Prebral vam bom odstavke o mojem pokopu. Hočem, da me pokopiate v tej hiši brez velikih ceremonij.« Bivši cesar je odšel pozneje skozi park. Spremljala sta ga samo dva psa.

Napad na poštnega sla

V neki veži v Maifredyjevji ulici v Gradcu je 26letni brezposelni brvski pomočnik Raimund Lang napadel 43letnega poštnega sla Ludwiga Wieserja. Napadalec je sla, ki je imel v svoji torbi večje vsote denarja, udaril s toporiščem sekire večkrat po obrazu in mu ugrabil denar. Nato je pobegnil, toda že nekoliko hiš naprej sta ga ujela neki motorni dirkač in neki mesar ter ga izročila policiji. Tako so rešili vseh 16.900 šilingov, kolikor jih je bil iztrgal poštnemu slu. Napadca so precej težko ranjanega prepeljali v bolnišnico, uspadalec pa pride pred preki sod.

A NEKDOTA

Ob sklepanju Lateranskih pogodb je duce ponujal papežu daleko večje ozemlje, ali državni tajnik kardinal Gasparri se je na vso moč branil, vedoč, da bi večje ozemlje povzročalo tudi večje upravne težave. Ko so ga nekoč vprašali, zakaj noče več ozemlja, je kar naravnost odgovoril: »Ker bi ne bilo ravno umestno, ako bi moralo državno tajništvo Sv. stolice morda kdaj urejevati železniško stavko.«

VSAK DAN ENA

»Vidiš, to prihaja od tega, ker si včeraj plačal račun za elektriko.« (Sovdagensise Strix)

Kulturni pregled

Slovenski vokalni kvintet

Drevi bo po daljšem času zopet koncert tega pevskega ansambla

Cez tri mesece poteče leto, kar se je vrnil s turneje po Bolgariji Slovenski vokalni kvintet. Od takrat naša javnost o njem ni mnogo slišala, kajti umaknil se je s koncertnih odrov v svojo sobo v Glasbeni Matici, kjer se je večer za večerom marljivo pripravjal za rojstni koncert.

rodne in umetne pesmi. Kako različna je slovenska pesem od bolgarske! Čisto nov svet se odkriva pred nami: mirnejši in prrsnejši je Slovenec v svoji pesmi. Vendar pa ostaja kljub močnemu zapadnemu vplivu Slovan, poln fantazije in sentimentalnosti. Najzanimivejši je v svojem umetniškem ustvarjanju Emil Adamič... Pevci razpolagajo s svežimi, dobro šolanimi glasovi, pojo ubrano in tudi najtežja mesta z lahkoto obvladajo. Njihova dikcija je jasna celo takrat, ko pojo nekatere pesmi v bolgarskimi. Iz njihovega petja je dihala visoka kultura in nadarjenost za glasbo.

Al. Krstev, skladatelj in dirigent vojaškega simfoničnega orkestra v Varni, je napisal v »Varnenskih Novinah« obširen članek o slovenski glasbi. V njem pravi o koncertu Slov. vokalnega kvinteta naslednje:

»Koncert je interpretiral kvintet... Bila je to idealna permutacija izbranih moških glasov, ki so z veliko točnostjo, dinamiko in dikcijo podali svojo moderno obdelano narodno pesem... Člani kvinteta so pokazali redke primerke deklamacije pri petju. Pokazali so, da vsi pevci enako doživljajo ritmik, melodiko in harmonično lepoto, ki so umetniško izražene v teh skladbah. Navdušenje se je povečalo, ko je kvintet zapel bolgarsko tvorbo našega starega narodnega komponista A. Bukoreštiljeva »Pojdi, pojdi...« Mo-

Brata Petrovičiča

Turneja tega kvinteta po Bolgariji je bil uspeh, kakršnega je redko doživi naši pevci preko meja ožje domovine. Ker je takrat naše časopisje objavilo samo nekaj skromnih beležk, ne bo odveč, če navedemo nekaj izjav bolgarskih glasbenih krogov o Slovenskem vokalnem kvintetu.

Bolgari se dajo pri ocenjevanju kulturnih prireditelj jugoslovenskih gostov voditi skoraj izključno od javnega mnenja, ki izključuje stvarno kritiko slovenskih gostov. Zato se ob takih prilikah običajno glasbeni kritiki ne pojavljajo s svojim mišljenjem, ki je često v nasprotju s pravili gostoljubnosti in bratstva. Pri koncertih Slov. vokalnega kvinteta pa je bilo drugače. Mnogi so se udeležili njegovih koncertov z namenom, da prelomijo s tradicijo in odkrito povedo svojo besedo. K temu jih je zlasti navajalo dejstvo, da nastopi kvintet, t. j. posebno delo zborovega petja, ki ga do takrat Bolgari še niso poznali. In tako so zlasti po sofijskem koncertu dnevnikarji objavili mnogo stvarnih kritik, ki so brez sentimentalnih izlivov bratskih čustev soglasno priznavale, da so pevci rešili svojo nalogo daleč preko pričakovanja najbolj optimističnih glasbenikov.

Milan Jug in skladatelj Zepić

rali smo slišati tuje, kako lepo prednašajo tekst naših narodnih pesmi. Koncert se je končal z entuziaziranim nastrojenjem, kakršno se redko pojavlja pri vokalnem koncertu.

Omenjeno bolgarsko pesem »Pojdi, pojdi...« bodo kvintetovci zapeli tudi na nočnem koncertu. Povsod v Bolgariji so jo morali večkrat ponavljati. V Plovidvi je bil pri koncertu navzoč njen skladatelj Angel Bukoreštiljev. Ko so jo pevci že tretjič odpeli in še ni bilo konca navdušenega ploskanja in vzklikanja, se je za odrom pojavil sivolasi skladatelj. Solzen je nemo stiskal pevecem roke. Po koncertu sva skupaj odhajala iz dvorane. Prosil sem ga, naj mi brez ovinkov pove svojo sodbo o kvintetu in koncertu. In on mi je rekel dobesedno:

»Zame je bil koncert novo doživetje. To naj zadostuje. Glede moje pesmi pa povejte pevcem, da so mi šele oni pokazali svojo njeno lepoto. Tako je še ni zapel noben bolgarski pevski zbor.

Člani slovenskega vokalnega kvinteta so skromni in tihi kulturni delavci, ki so dostojno reprezentirali našo pesem ne samo na mnogih koncertih v Jugoslaviji, temveč tudi v bratski Češkoslovaški in Bolgariji. Zato zadržimo, da se jim z obilnim občinstvom nočnega koncerta oddolžimo za njihovo idealno delo.

Šulc in Štibernik

Tako je n. pr. glasbeni referent sofijskega dnevnika »Slovo« V. M., ki je na glas kot strog kritik, napisal med drugim sledeče: »Prvič je v Sofiji nastopil glasbeni ansambel take vrste, kot je vokalni kvintet. Koncert se je končal z velikim uspehom, ne glede na to, da so ga priredili bratje Slovenci... Program so tvorile z malimi izjemami slovenske na-

Silvin Sardenko

Ob 40 letnici svojega pesniškega delovanja (1898 — 1938) je Silvin Sardenko kanonik dr. Alojzij Merhar izdal prvi zvezek svojih Izbranih pesmi. Dolgoletni sodelavec »Doma in sveta«, najznačilnejši katoliški pesnik slovenske Moderne skusa z izborom svoje poezije pokazati literarnemu občinstvu, zlasti pa mlademu rodu dokončne poteze svojega pesniškega obraza. Nedvomno je Silvin Sardenko pesniško toliko pomembna osebnost, da mora zanimati tudi one, ki niso v njegovem miselnem krogu in ki jim je morda dostopen religiozni vir njegovega pesniškega navdahnjenja, ne pa tudi miselnosti vsebina, ki jo daje svojim občutjem in pa izrazito katoliška simbolika, s katero so združeni mnogi njegovi verski motivi. Če so se ob izidu te zbirke in po štiridesetletnem pesniškem delovanju pojavili celo v katoliškem taboru dvomi, da bi bil avtor »Dekliških pesmi« in najpogodnejši slovenski religiozni lirik sploh »pravi in močni pesnik« (»Slovenec«, 23. decembra 1937), je treba bolj pritriliti piscu uvoda dr. Ivanu Preglju, ki je v šestih točkah jasno označil prave in pristne značilnosti Sardenkove pesniške tvorbe.

Glede izdaje Izbranih pesmi menim, da bi bil tak izbor, kakor sta ga dobila Zupanci z zbirko »Mlada pot« ali Gradnik s »Svetlimi samotami« mnogo primernejši in tudi knjigotrajno uspešnejši, kakor pa serija drobnih zvezkov. Poezija je pri nas — in ni bolj pri drugih narodih — že dolgo samo zadeva občine svojih vernikov in častilcev, ki so po svoji duši sami pesniki, sanjarji, uživajo besedne glasbe, čeprav sicer ne pišejo versov. Ta občina bi mnogo rajši sprejela obširnejši cvetober najboljše v doseganem Sardenkovem delu, kakor pa teh nekoliko zvezkov, ki nam jih pesnik pripravlja.

Prvi zvezek Sardenkovih Izbranih pesmi obsega tri večje cikluse zbiran: »Moj materic«, »Tvoji materic«, »Božji materic«. Vsi so novi in kažejo pesnikovo snovanje in delo v zadnjih letih, ko je ostal s svojo Muzo ob strani mladih tokov v slovenski poeziji. Čeprav sonetna oblika pri Sardenku ni tako nova, kakor smo čitali v prvi »Slovenčev« kritiki, je vendar za sedanjega Sardenka značilna. Navsezadnje je sonet ena tistih form, ki s svojo arhitektonsko zakonitostjo najbolj vežejo pesnikovo izraz, ga slijo k največji omejenosti (Beschränkung) v Goethejevem smi-

slu), zgoščenosti in redu, zato pa tudi najbolj izpričujejo močnejstvo posameznega pesnika, ki prav skoli strogo vezano formo dosega najtrajnejši učinek svoje emotivne in miselne vsebine. Silvin Sardenko je v slovenski katoliški poeziji bujna mladika, ki je zrastle ob Medvedovem drevesu, vendar je črpala pesniški sok iz istih tal pomlajene besede kakor ostali pesniki Moderne. Sardenkovo formalne, metaforične in druge izrazite poetične odlike kažejo čustveno sorodstvo s pesniki Moderne, miselno pa Sardenko samo nadkrijuje Medvedovo pesniško izročilo, naslanjajoč se na katoliški estetski idealizem. S čustvene strani so zavzneli v Sardenku mnogo svobodnejši, topeljši, neposrednejši, modernemu občutju bližji toni. Prav kakor Zupanci, je tudi Sardenko prisluškoval melodiji in ritmu narodne pesmi in podlegel vsaj posredno vplivu francoskih pesniških šol, ki so zahtevale z Verlainom v verzih »godbe, predvsem godbe«.

Po lahkih krških, pristno lirčnih verzih, kakor jih nahajamo zlasti v »Dekliških pesmi«, se Silvin Sardenko s svojimi soneti v prvem zvezku Izbranih pesmi vrača v tesnejšo bližino Medveda. Vrača se k poeziji formalnejšega značaja in objektivnejšega izraza, k pesmi, ki zveni resnobno in moško. Sardenkova lirika je v teh treh sonetnih ciklih prešla od prejšnjih, ponekod kar preočito feminilnih izrazov k bolj maskulinemu tipu poezije. S tem, da je postala manj subtilna in ča išče preko soneta poti k nekemu svojem klasicizmu, je sicer izgubila nekatere prejšnje značilnosti, vendar je ostala slej ko prej pristna izpoved pesnika, ki se mu notranja doživlja spreminjajo v pesniške stvaritve.

Trem materam je Sardenko posvetil svoje brušene sonete: svoji, Krevkovi in božji materi. Tako so njegove nove pesmi opev materinstva, ki se mu pretvarja iz naravnega pojava v nadnaravno doživetje. Vendar pa v tretjem ciklu ne čitamo več tiste človeške toplote, ki ostaja v sliherini, tudi verski poeziji kot eden njenih intimnih znakov. Morda je za občutje teh in takih pesmi potreben tesnejši odnos do osebe, ki jo pesnik opeva.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zapiski

Obsežno študijo o Franu Suplu je objavil v Zagrebu znan publicist Josip Horvat v knjigi na 400 straneh z naslovom: »Supilo, život jednog hrvatskog političara«.

Druga številka »Zvončica«, ki izhaja v novi, preurejeni izdaji in v stari, preizkušeni redakciji dr. Pavla Karlina, prinaša na uvodnem mestu pesem Pastuški na »Zima v Julijski krajini«, dalje belokrajinsko pripovedko Lojzeta Zupanca,

»Kučarčki pastir in vranja vojvoda«, pesem Marije Grošljeve »Zvonček gospe Franji Tavčarjevi«, Zgodbo o nemurni snežinki, P. G. Prepmntev Bötticherjeve pesnitve »Mrzi in goriki strice«, pesem Manka Golarja »Sanja polheke«, Aleks. Peterca »Rus, jedu«, J. Z. Novaka »Pravljico o poštemen soferju Celestinu«, Fr. Čička prozo »Mihec Pihece«, E. L. Gangja pesem »Oraček, Ivana Podražja črtice »Štiri — vsaka daljša«, izbor iz Zupancičeve mladinske poezije ter obilo drobita in ilustracij.

S P O R T

Sankaška tekma z Ljubelja

V nedeljo popoldne na krasni alpski cesti za lep prehodni pokal

Zimskosportni osek SKJ Sv. Ana pride v nedeljo dne 6. t. m. ob 9.30 popoldne veliko sankaško tekmo za prehodni pokal z vrha Ljubelja (1370 m).

Tekmovalna proga je dolga približno 5 km. ima več predorov skozi snežne zamete in na obeh straneh 2—3 m visoke snežne stene. Tekmovalci se bo v dveh točkah, in sicer gospodje solo in dame solo. Razpisanih je tudi 8 lepih daril, od teh 5 za gospode in 3 za dame. Za tekmovalca, ki bo dosegel najboljši čas, je pripravljeno naj-

lepše darilo, prehodni pokal, za katerega pa mora zmagovalce zmagati dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Za ta pokal se tekmuje prvič, zato sankači hitite, da ne zamudite prilike!

Prijavnina za tekmo znaša 10 din. Prijave se sprejemajo na vrhu Ljubelja v restavraciji, razdelitev nagrad in diplom pa bo po tekmi v gostilni Ankele pri Sv. Ani.

Vse ljubitelje sankaškega sporta vabi na čim številnejšo udeležbo zimskosportni osek SKJ Sv. Ana!

Mladinske tekme v drsanju

priredil SK Ilirija ob povoljnem stanju drsališča v nedeljo 6. t. m. ob 9.30 za dečke in deklice a) do starosti 14 let, b) v starosti 15 do 18 let. Prijave sprejema blagajnik na drsališču. Malina, ki nastopi, ima prost vstop. Vse deklice in vsi dečki, ki dosežejo boljši uspeh, bodo dobili darila.

Razpisane so naslednje vaje: za skupino a): prestopni korak naprej na desno, prestopni korak naprej na levo po 3 kroge; loki naprej na noter, trojka naprej na ven z desno in z levo — vse po možnosti v osmici — in prosto drsanje eno minuto. Za dečke še posebej tek enkrat okoli drsališča.

za skupino b): loki naprej na ven, loki naprej na noter, trojka naprej na ven z desno in levo, vijuga naprej desno na venoter in levo na noter-ven ter ista vijuga začeta z levo nogo — vsi liki po možnosti v osmici, kakor kaže svezna tabela obveznih likov — ter ena minuta prostega drsanja. Za dečke še posebej tek enkrat okoli drsališča.

Malina, ki se hoče tekme udeležiti, se mora ob 9. javiti vodstvu v garderobi na drsališču.

V nekaj vrstah

Nogometni sporel prihojnje nedelje obsega revanžni tekmi iz III. kola v tekmovalni sezoni zimeški pokal. Splitski Hladik bo moral nastopiti na zagrebških tleh proti Gradjanemu, ki ima že gol naskoka. BSK pa pojde na izlet v Sarajevu, kjer bo z lahkoto opravil še ostali del naloge do finalista. Saj ima iz prve tekme kar dvostručno razliko golov v rezervi. — V Zemnu bosta igrali revanžno tekmo reprezentanci Beograd in Zemna za neobločeni rezultat, ki sta ga spravili na prvi alični tekmi na priznisk Sv. Save.

Jutri zvečer bo v Zagrebu važna seja jug. olimpijskega odbora. Na dnevnem redu so naslednja vprašanja: organizacija

krajevni odborov, kongres mednarodnega olimpijskega odbora v Kairu, predlog profesorja Bučarja za spremembo pravil in poročilo o mnenjih sportnih savezov glede organizacije olimpiade l. 1948. Na razpravo o slednjem smo prav radovedni, kajti čas bi že bil, da bi naš vrhovni forum za rešitev tega vprašanja zavzel dokončno stališče in tako zapel usta vsem tistim sportnim učakom, ki hočejo pri nas brez dna in stru organizirati nekaj, o čemer po večini sploh nimajo nobenega pojma.

Za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Pragi je prijavljenih 14 držav, ki bodo za telovanje razdeljene v štiri skupine. V vsako izmed teh skupin bo dodeljena ena izmed držav, ki so na lanskem prvenstvu zasedle prva štiri mesta, in sicer Kanada, Anglija, Švica in Nemčija. Iz vsake skupine bosta po dve državi igrali dalje v polfinalu, kjer bodo igre sneta v dveh ločenih skupinah, katerih zmagovalca bosta nato igrala finale. Zrebanje parov bo 10. t. m. Pokroviteljstvo nad prireditelji je prevzel sam prezident republike dr. Beneš.

SK Ljubljana. Danes izjemoma obvezen trening liznega moštva. Igralci naj bodo ob 11.30 na izrišču.

SK Ilirija (smučarska sekcija). Drevi ob 18.30 sestanek vseh članov, ob 19. pa sekcija seja v kavarni Evropi. Točno in vsil! ZSK Hermes: Prva seja novozvoljenega odbora bo drevi ob 20. v palači »Grafika« I. nadstropje v prostorih UJNZB. Vsi in točno!

ZSK Hermes (nogometna sekcija). V nedeljo dne 6. t. m. igramo dve trening-tekmi proti SK Ljubljani. Očelice si objavjo na oglasni deski. Danes ob 15. strogo obvezen trening.

SK Svoboda. Drevi ob 19. strogo obvezen članski sestanek. Izostanek je treba opravičiti. I. moštvo igra v nedeljo v Kranju. Ob 19.30 odborova seja.

Kolesarska podzveza »Ljubljana«. Redna seja podzvezde bo drevi ob 19. v prostorih kavarne Vosernik, Stari trg 34. Vsi odborniki sigurno in točno!

Le naprej, brez miru!...

Škofjeloški Sokol je živahno deloval

Škofjeloški Sokol živahno deluje. To je pokazal občni zbor v sredo zvečer v veliki dvorani doma. Vodil je zbor podstarešina br. Rudolf Horvat ki je najprej nazdravil Nj. Vel. kralju Petru II., ki mu je zaključilo članstvo trikrat »Zdravo«, nato se je spominjal učitelja iz Zabnice, Borisa Agreža, ki se je poslovil v cvetu mladosti od nas in nazadnje omenil zaslužnega starosta Franca Dolenca st., ki mu tudi letos ni bilo mogoče udeležiti se zbora.

Po prečitanih poslanice SKJ so podali funkcijonarji pregledna poročila, iz katerih je bilo razvidno, da Sokol v Škoflji Loki tudi lani ni zanemarjal dela. Tajnik br. Thaler Elio je navajal, da štejemo 315 članov in članic, 37 naraščajnikov in naraščajnic in 65 otrok, tedaj 417 sokolskih pripadnikov (18 več ko lani). Prirediteljev večjega stila je imel Sokol 21.

Poročilo načelnika br. Tineta Zaletela je podalo pestro sliko vsestranskega dela, ki ga je opravil tehnični odbor. Poleg društvenega vadijskega tečaja so se vršili sestanki okrožnih načelnikov, izlet v Zapravljive, javni nastop in akademija. Loka je dala od 322 nastopivših 147 lastnih telovadcev. Načelnik je zavrčal mnenje, da letno telovadišče ne bi bilo koristno izrabljeno. Pač pa je res, da ključ letno telovadišče po nadaljnji ureditvi. Izpolnitev razsvetljave, slačilnice, shramba za orodje so vprašanja, ki ne bodo trpela odloga, pa tudi manjša smučarska skakalnica je zaželena. Obisk telovadnice je bil zadovoljiv, čeprav bo treba s tako zvanimi sezonskimi telovadci napraviti obracun.

Prosjetar br. Horvat je očrtal prosvetno delo, ki se je kazalo na spominskih večerih, govornih pred vrsto, raznih jubilejih, proslavah, predavanjih, bratskih večerih, tako da je bilo s kinematografskimi predstavami kar 170 prireditelj. Pač pa je sokolski tisk preslabo razširjen.

Blagajnik br. Zebre nam je povedal, da znaša letni prebitek blaginje 484.45 Din. Bilanca izkazuje čistega društvenega premoženja 470.784 Din.

Razrešnico je predlagal br. Miha Luznar, potem pa so poročali br. Horvat za knjižnico, br. Karel Sink za glasbeni odesk, br. Franc Zebre za gospodarski odesk, katerega predsednik je br. Matevž Hafner, br. Franc Gerželj za odtotnega zdravnika br. dr. Djordja Caviča, br. Karel Sovre za socialni odesk in br. Leopold Grošelj za strelski odesk članarina ostane ista (6 Din mesečno). Pri volitvah novega odbora je šlo vse gladko. Za starostjo je bil ponovno izbran naš sokolski prvak in oče društva industrijec br. Franc Dolenc st., v upravo

Sokolske mladinske smučarske tekme na Poljanah

Mladinski odesk Sokola z Jesenic je minilo nedeljo priredil tekmo v smuku na Poljanah. Tekmovalci je osem naraščajnikov. Med njimi sta merili svoje moči po ena članica in naraščajnica z Jesenic. Izven konkurence so tekmovali trije naraščajniki s Koroske Bele - Javornika. Iz vrst moške dece pa je tekmovalo 30 dečkov.

Proga za smuk je bila dolga okoli 300 metrov z višinsko razliko okoli 130 metrov. Bila je dobro izpeljana, snežne razmere so bile idealne, organizacija tekem dobra.

Med moškimi naraščajem se je za prva tri mesta razvila huda borba, in to tem bolj, ker so nekateri obiskovali smučarske tečaje in se udeležili že več tekem. Rezultati so naslednji: 1. Ropret Ivan 27 in 2. pet. sek., 2. Sušnik Vladimir 32 sek., 3. Kapus Karel 32 in 2. pet. sek., 4. Thuma Ivan 44 in 2. petinki sekunde.

Sokolska smučarska prvakinja s. Vida Poharjeva je prevzela progo v 32 in 2. pet. sek., njena sestra Silva pa v 40 sek.

Izven konkurence so tekmovali trije naraščajniki z Javornika: 1. Štrumbelj 31 in 2. pet. sek., 2. Kobil 40 in 2. pet. in Knific 50 in 1. petinka sekunde.

Moška deca: 1. Pogačnik 45 in 1. pet., 2. Vergej 52 in 2. pet., 3. Belec 52 in 2. pet. sekunde.

Sokol Ljubljana—Meste je polagal 16. t. m. v dvorani kina »Moster« ob veliki udeležbi članstva obračun svojega dela v pretekli poslovalni dobi. Skupščino je vodil starosta br. Baloh ki je v uvodu najprej pozdravil delegata župe br. dr. Rusa in delegata drugih bratskih društev. Nato je podal v glavnih obrih sliko društvenega delovanja in omenil težkote, s katerimi se je društvo moralo boriti v preteklem letu. V okviru Petrove petletke je društvo zgradilo z veliko požrtvovalnostjo svojih članov letno telovadišče. Sledilo so poročila društvenih funkcijonarjev, ki so bila vsa pregledno izdelana, kar je omogočilo miren in stvaren potek občnega zbora. Pri volitvah je bil v glavnem izvoljen stari odbor s starostjo br. Balohom na čelu.

Sokol v Dobovi je 22. decembra podal obračun svojega lanskega dela. Ob otvoritvi je starosta nazdravil starosti SSKJ Nj. Vel. kralju Petru II. S trikratnim »Slava« se je zalem spomnila skupščina pokojnega kralja Zedmitelja in tudi umrlih bra-

lov Pergerja, Polovška, Krošlja in Koptiča. Iz poročil funkcijonarjev je bilo razvidno, da je kljub nasprotovanju z gotove strani bil zabeležen napredek v vseh društvenih delovnih panogah, a da je treba še trdnješe povezanosti med članstvom kakor tudi več propagandnega dela. Z ogorbenjem je skupščina sprejela veest, da katehet zabranjuje Sokolikom nositi sokolske značke. Tudi so zaželi nekateri soočelci nazivati Sokolike z brezvezi. Dokler ni bilo te nestručnosti, so Sokoli sodelovali pri petju mašnih pesmi in Sokoliši so bili ministaranti. Blagopokojnega župnika Pernata je sokolski pevski zbor spremljal k večnemu počitku. Vprašujemo se s skrbjo, kdo bo imel koristi od takega postopana. Sklenilo se je zavedo razrešiti. Po sprejetju razrešnice je skupščina izvolila nov društveni odbor, ki se v bistvu ne razlikuje od starega, in ga pozvala, da dela še s podvojenimi silami, čemur mora slediti tudi podvojen uspeh. Vsek član naj se zaveda: da nosi soodgovornost na morebitnih neuspehih. Ob zaključku je zapela vsa skupščina »Pesem sokolskih legijic in slovansko himno« Hej Slovanci.

Sokolsko društvo Dravograd-Meža obvešča svoje članstvo, da je maskarada, ki bi se morala vršiti v soboto 5. februarja, zaradi nenadne smrti članice, sestre Komauerjeve preložena na prihodnjo soboto 12. februarja 1938.

VESTNIK ZKD

Proslave 60 letnice

O. Zupanciča

Glavni odbor ZKD v Ljubljani je razposlal že ob koncu lanskega leta okrožnice z navodili, kako naj proslavimo vse naše edince 60-letnico Otona Zupanciča, našega največjega živečega pesnika. Odbor ZKD je s predsednikom G. Jeranom prisostvoval slavnostni predstavi v ljubljanski drami na predvečer pesnikovega rojstnega dne. V imenu vseh v ZKD organiziranih društev pa smo sestavili krasno addresso na pergamentu in vezano v rdeče usnje.

Iz mnogih krajev smo prejeli že tudi zaprosene odgovore, kako so ustregli naši okrožnici. Spet so se ponekod izkazali okrožni odbori ZKD, ki so priredili proslave s pomočjo vseh včlanjenih edince iz kraja svojega sedeža pa tudi iz bližnje okolice. V krajih, kjer proslave zaradi zadržkov lokalnega značaja še ni bilo, jo naj izvedejo v bližnjih dneh; o poteku pa naj obveste ZKD v Ljubljani. Za lažjo orientacijo opozarjamo naša društva na »Zupancičev jubilejni zbornik«, ki ga je ob njegovi petdesetletnici založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. V tej knjigi je najprej zbrano Zupancičovo literarno delo.

J. G.

Na praški vsesokolski zlet

Precej tistih udeležencev, ki so lanske poletje poleteli pod okriljem ZKD na svetovno razstavo v Francijo, namerava letos tudi na velike sokolske svečanosti v Prago. Ob tej priliki bi radi poleteli tudi na ogled raznih znamenitosti po bratski CSR. V zaupanju, da bo potovanje na sever in bivanje v Pragi najbolj urejeno, če jim urede vse program izkušeni vodniki ZKD. smo dobili že več pismenih želj. Na poslednji seji smo razpravljali o predlogih iz vrst prijateljev ZKD. Naše tajništvo je podvelo potrebne korake, da zagotova v Prago primerno število stanovanj. Ekskurzija ZKD bi se vršila ob glavnih zletnih prireditelju. O uspehu naše akcije bomo poročali.

Češki tečaji

Kakor kažejo sedanje prijave, se bo udeležilo praškega vsesokolskega zleta obilo jugoslovenskega sokolstva. Izredno mnogo prijav je v slovenskih društvih. Pohvalno omenjamo, da so uvedli v mnogih društvih za izletnike češke tečaje. Precej društev se je obrnilo na ZKD, ki smo jim pomagali organizirati tečaje za češčino. Važnosti tečajev pač ni treba posebej poudarjati. Tisti, ki bodo obvladali češki jezik vsaj za silo, bodo imeli na potovanju po CSR veliko večji užitek kakor tisti, ki bodo navezani na tolmāča.

Knjige in časopise

Izletnikom v Prago pripravljamo, da si nabavijo kak priročnik za pouk češčine. S pomočjo češke čitanice, ki ima v prilogi slovarček najbolj potrebnih izrazov, si bo tudi samouk pridobil najnujnejše, kar bo potreboval v dnevnem običevanju po CSR. Knjige za pouk češčine lahko oskrbi društvo, ki so organizirana v ZKD tudi naša centrala (Ljubljana, Kazina II. nadstropje, Telefon 2123.)

Sokolskim in drugim društvom pripravljamo, da naroče za svoje čitalnice kak češki časnik. Mnogo bo pripomogel, da si bodo udeleženci poletnega zleta obogatili svoje znanje češčine. Zelo priporočljivi so češki ilustrirani listi. Za podrobne informacije se obrnete lahko na ZKD, posamezne sokolske župe, JK ligo ali pa naravnost na knjigarno Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica, ki vam oskrbi naročilo iz CSR.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 4.: Zaprti. Sobota, 5.: ob 15. Simkovi. Ljudska predstava. Znižane cene od 14 din navzdol. Nedelja, 6.: ob 15. Sneguljica. Mladinska predstava. Znižane cene. Od 22 din navzdol. Ob 20. Bela bolezen. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Petek, 4.: Helica. Red Cetrek. Sobota, 5.: Gorenjski slavček. Red B. Gostuje g. J. Gostič. Nedelja, 6.: ob 15. Pod to goro zeleno. Izven. Gostuje g. Zupčevca. Cene znizane od 30 din navzdol. Ob 20. Evgenij Onegin. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Mladina bo našla v pripravljenem svetlobnem »Sneguljic« vse čarobne doživljaje nesrečne preganjanje kraljice, spletke zlobne kraljice, ljubzen lepega kraljeviča in pustolovščine, ki jih izvršita dva sila zabavnar razbojnika: Fric in Frace, Glavzo vloga Sneguljice igra gđca. Lervarjeva.

Epohalna drama češkega pisatelja Karla Čapka »Bela bolezen« je izzvala na večji odrih — tudi pri nas resničen gledališki uspeh. Drama pripravila največje Kreflovo delo, zvodniško kroniko »Velika puntarija« v g. Levartem v vlogi Gubca. V igri sodeluje vs dramski ansambel. Režijo igra inž. Stupica. Premiera bo predvidoma 19. t. m. SENTJARSKO GLEDALIŠČE Sobota, 5.: Njena velika ljubzen, premiera. Nedelja, 6.: Njena velika ljubzen.

Jackson Gregory:

Juana Castanares

Roman

»Oh, kakšno osramočenje! A saj mi ne daste dokončati; samo za to gre, da se poročite z menoj, nato pa uberete spet svojo pot! Za vse večne čase! Še denarja bi vam dala za to, do tisoč pešov, ki sem jih shranila. In lahko bi se dala takoj ločiti —

»A vaša vera nič rada ne vidi razporok, kaj ne, da ne?« je vprašal s porogljivim nasmehom Zabavalo ga je, ko je tako vse bolj in bolj podžigal njeno togoto.

»Niti na misel mi ne hodi, da bi se še enkrat poročila! Mar menite, senor, da bi se hotela res kdaj vdati kakemu možu?«

»Torej je spet Blondino vzrok?«

»Samo za Blondina gre! Kmalu bo tu, in oče bi me rad poročil z njim. Oh, ne zato, da bi bila res njegova žena, samo zaradi videza — in potem naj podpišem neke papirje — in potem bova z očetom za zmerom rešena in svobodna!«

»Kakšne papirje?«

»Menda je imela moja mati neke zlate rudnike, ki jih je bila podedovala. Zdaj so pripadli meni. Vrednosti nimajo prav nobene, a Blondino tega ne ve —«

»In tako ga hočete prekaniti, gentlemana?«

»Kako naj se drugače rešim takšnega človeka?«

»In dasi lahko s tem dosežete zaželjeni cilj, se vendar obotavljate?«

»Blondinu ne zaupam! Kaj vem, ali ne misli tudi on oslepiti očeta?«

»Ali pa oče vas? Ali pa iz kdo ve kakšnega nerazumljivega nagiba vi mene? Čemu se vobče obračate do mene? Saj je vendar podoba, da veste o meni marsikaj —«

»Poznam vas, da ste kapitan Colorado, to je vodja tolpe, kakor je tudi Blondino. A toiko vem, da ne more biti nihče na svetu tako strašen in neusmiljen in neizrekljivo podel kakor on.«

»Torej razlikujete med izobčenci? Sicer pa,« je dodal in ji bistro pogledal v obraz, »ali vam še ni prišlo na misel, da bi utegnili biti tu kot Blondinov prijatelj.« Odskočila je, kakor bi jo pihnil škorpion.

»Zakaj pa ne?« je smeje vprašal. »Nič ne bi bilo naravnije od tega, da se razbojnik brati z razbojnikom.«

Odmaknila se je še bolj. Sama ni vedela, ali naj verjame njegovim besedam in ali je ni ves čas vodil za nos, ali se pa morda samo norčuje iz nje in uživa, ko se ona zvija od muke. Nič drugega ni mogla kakor umikati se in široko strmeti vani.

S tremi koraki je stopila iz globoke sence, z nadaljnjima dvema korakoma je bila pod redkim vejevjem, ki so padala skozni proge blede mesečine. Njegov posmehljivi glas jo je še vedno zasledoval.

»Tudi če bi vam verjel vse te razbojniške istorije — pa jih ne verjamem — kako ste le mogli misliti, da se bom poročil z vami?«

»Mislija sem — zaradi vašega sovraštva do Blondina — da bi ga prehiteli —«

Za trenutek mu je sapa zastala. Pobiti Blondina na vsej črti! Z urnimi koraki jo je dohitel.

»Guera! Počakajte malo!«

Toda nemoten razgovor med njima je bil končan. Dekle je stalo v svetli mesečini, in dvojica prežehi oči jo je bila opazila, nežno, vitko postavio, ki se je begoma pomikala proti hiši. Neki mož je planil proti nji, zasopel obstal, vrgel roke kvišku kakor v nepopisni radosti, zagnal nekakšen nečloveški glas in hitel naprej. Gueri naproti Bil je senor Castanares mož z mnogimi brazgotinami. Ko je z utripajočim srcem obstal pred njo, od veselja ne vedoč kod ne kam, so se mu usuli iz ust pretrgani stavki:

»Mj senora! Vendar si prišla! Juana! Juana!«

Njegovi radostni kriki, njegova razburjenost — vse to jo je prestrašilo. Ne vedoč, kam naj se obrne, je spet obstala. Pred seboj je videla njega, za njo, neviden v senci je stal Julian Hawk.

Nato se je zrušila nanjo usoda, tako nenadoma, da sama ni vedela kdaj. Kaj se je tu godilo? Castanares je klical besede, ki jih ni razumela, in jo imenoval Juana, nekdo je priteknel iz hiše in planil proti njemu. Bil je Pedro Perrigo in videti je bilo, da je neznanstvo razburjen. Spopadla sta se; Castanaresov glas se je izpremenil v rezko vpitje podobno kričanju blaznega človeka Perrigo glas se je mešal z njegovimi kriki

»Izpusite me! Izpusite me! Izpusite! Nihče me ne bo udarjal od nje! Ali sploh veste, kdo je? Dol-

go časa so se mi lagali in pripovedovali, da je mrtva! Ali so mar tudi njo nalagali —«

V divji zmešnjavi sta skakala drug okrog drugega kakor peklenska. Začel se je Perrigo glas ki ga je prekinjalo grozeče renčanje. Udarec je treščil nanj. Tedajci se mu je zablislilo med prsti. Nož!

Guera si je pokrila obraz z rokami. Njenim prestrašenim klicem se je pridružilo vreščanje drugih ljudi. A samo za trenutek. Zdaj je spet gledala kvišku. Nož se je baš pripravljaj, da bi usekal nizdol.

Tedajci se je v senci za njo ukresila iskra — počil je samokres — in Guera je videla kako se je mali Pedro Perrigo zasukal okoli samega sebe in padel na obraz. Čudno: nož mu je odletel po zraku, naravnost proti nji, in tik zraven nje oščital v drevesu.

In da bi bila zmeda na vrhuncu, se je ta mah začel peket mnogih korit in trušč bližnjih se jezdecev. Na čelu je jahal mož ki ga je pozdravilo klicanje vseh kar jih je bil krik privabil iz hiše pod milo nebo:

»Blondino!«

BLONDINOVA MOČ

Sredi trušča se je vzdignil glas, ki je z močjo predonel ostale Mogočen, zvenč glas, vaje ukazovanja; glas Blondina, gospodarja nad usodo tolikih ljudi ob meji.

»Nazaj! Prostor!« Bunke so padale, ko si je Blondino utiral pot skozi gručo ljudi. »Kaj, Guera! Mojo Guero so ustrelili —«

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge à 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvignjene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

MALI OGLASI

Služba dob
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Postrežnica
mlado, za par jutranjih ur, spremem. Javiti se od 8 do 10. ure dopoldne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Prodajalka
dobro moč, zmorno nemirne, spretno galanterijska trgovina. Pismene ponudbe s podatki in zahtevami na ogl. odd. Jutra pod značko »Vestna prodajalka«.

Oženjenega hišnika
poštenega, pridnega vaje znega koni, spretnem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pridne«.

Sluzkinjo
veščo kuhe in vseh hišnih del, vestno pošteno in zdravo, spretnem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delovna«.

Frizersko pomočnico
dobro delavko, iščem za Celje. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod značko »Dobra«.

Iščem dekle
za obhajanje moških klubov. Nastop takoj Bogataj, Stari trg 14.

Veržija
za večerje, praznično, vezirane v vezirni z vsakovrstnim slatim, dobri trzino name. Nika Iškovič, Nov Sad 1746-1.

Mehanika za kolesa
spremem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posten mehanike«.

Služba išče
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Katera trvdka
ali tovarna bi dala trg pomočnico za 6 mesecev kakšno delo, da bi mogel dokončati pismeni reklamni tečaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Iščevalčeva«.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Soba z opremo
v poslovalnici, vhod od doma za Beogradom Pod miščakova ul. 37a. 2245-2.

SOBENSKO
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo
v centru veliki, opremljeno event. pisarno, ali kabinet v uporabo kopirnice. Ščim za tako plačam za 3 mesece naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Za stalno«.

Elegantno opremljeno sobo
iščem v bližini bolnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poliane«.

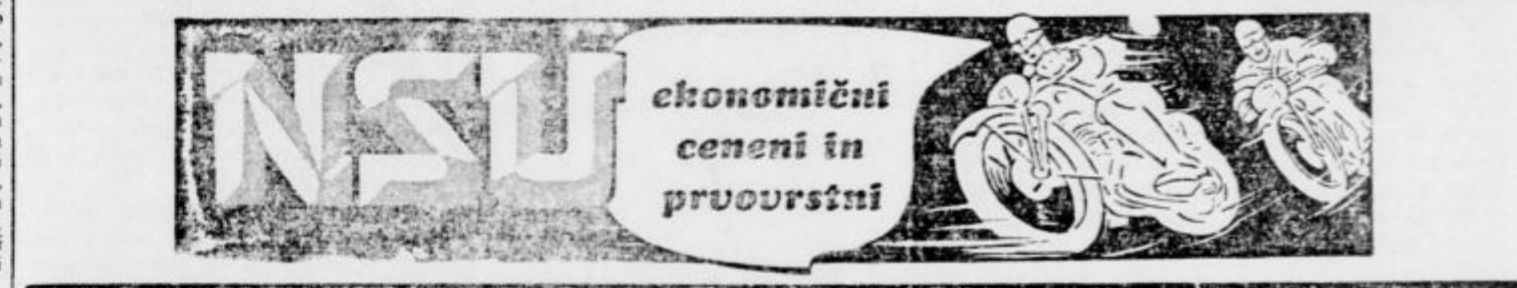
Stroj
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Sivalne stroje
nabavljam nemških tovarn, rabljeni, maršalirani in novi ki strikno štopajo, za gospodinstvo za krojače, manjše dobite v NOVI TRGOVINI na Trzinu 36. 2232-29.

Dopisi
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din.

Ako želiš može udeležbe?
pri 4 ob dvaseti uri k meni. 2234-24.

„MOTOR-LOTZ“ - Maribor

ZAHVALA
Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob nenadomestljivi izgubi našega nadvse ljubljene brata, svaka, strica in bratrance, gospoda

BITENC TOMAŽA
NADUCITELJA V POKOJU,

kakor za poklonjeno cvetje in vence se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni oč. duhovščini, znanec in prijatelj, stanovskim tovarnem, ter vsem, ki so blagega pokojnika v tako castnem številu spremlili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša se bo brala v ponedeljek, dne 7. februarja 1938, ob pol 8. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Petra.

LJUBLJANA dne 3. februarja 1938.

Zalujoča rodbina STUPICA

100 uspehov na oglaševanju v »JUTRU«

Kolute za vrvi
(Sellen-scheiben) v različnih dimenzijah od 5 do 6 žlebičev (ril) s točno navedbo vseh posameznosti in cene kupm. — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Sellen-scheiben«.

Naročniki »Jutra« so za varovani za 10.000 Din.

V Krškem je umrl gospod

SOVRE ANTON
ZEL. CUVAJ V POKOJU

Pogreb bo v soboto 5. t. m. ob 15 uri.

Zalujoča žena, hčeri in sinovi.

(Posebnih obvestil ne pošiljamo).

Prodaj
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Otroški voziček
skoraj čisto nov, ceno na prodaj. Murnikova ulica 18a, II. nadst. 2209-6.

Kupim
za kavo ali večmen. ablenkumpo. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pražilnik«.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Prodajte svoje foto-posnetke!

Za nam priključene časopise in revije iščemo stalno

interesantne foto-posnetke iz vseh panog.

Postanite tiskovni fotograf v stranskem poklicu! — Zasluzite denar s svojim fotoaparatom! Vse pobližje proti znakmi za odgovor pod šifro 384 na Agence de la Presse, 10 rue Pauquet, Paris 16-e.

Najslajša in najboljša krepljena pijača je BERMET - VINO,
črna iz Fruške gore,

Sremski Karlovci — Gostinčarji nudite to specialiteto svojim gostom. V součinkih od 50 l naprej ga razpošilja B. Marinkov, Sremski Karlovci Fruška gora.

Ponesrečenci na otoku morskih razbojnikov

Metka je šla ta čas na ono stran polotoka in tu opazila čoln, ki so ga prej rabili naši prijatelji. Kitajci so ga bili pustili kar na bregu, ravno nasproti džanke. Gotovo niso mislili na to, da bi ga utegnili spet izgubiti. Ko sta zdaj dečka privlekla zaboju, ju je Metka z mahanjem poklicala k sebi. Ivo je bil iz previdnosti vzel kitajskemu stražarju puško.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

SMRT BESAVOSTI

MORANA

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

V neizmerni žalosti javljamo vsem soročnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da nam je ljubljena soproga, mamica, teta in svakinja, gospa

MARIJA KOMAUER
vdovljena ČAS, roj. ABERŠEK

po dolgem, muke polnem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, dne 5. februarja 1938 iz hiše žalosti na farno pokopališče v št. Janžu pri Dravogradu ob 15.30.

Sv. maša zažalostna se bo brala v ponedeljek 7. februarja v št. Janžu in 8. februarja 1938 v Dravogradu ob 7.

MEŽA, 3. februarja 1938.

Zalujoči soprog in otroci